

Raision hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosiraportti 2024

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 sisältäen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 sekä suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 toimenpiteiden toteutumien raportointi vuodelta 2024

raisio

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. Hyte-vuosiraportti 2024
3. Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteiden toteutumien
4. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteiden toteutumien
5. Suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteiden toteutumien
6. Nostoja Raision kaupungin terveyden edistämisen aktiivisuudesta (TEAvisari) ja HYTE-kertoimesta
7. Nostoja eri ikäisten raisiolaisten hyvinvoinnin tilasta ja kehittämisestä

1. Johdanto

Hyvinvointikertomustyö jakaantuu kahteen osaan eli hyvinvointikertomukseen, joka kuvaa hyvinvoinnin nykytilanteen sekä hyvinvointisuunnitelmaan, jossa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi. Hyvinvointikertomustyöhön kuuluu vuotuinen tavoitteita ja toimenpiteitä tarkentava suunnittelu osana toiminta- ja talousarviota. Hyvinvointikertomustyöstä raportoidaan vuosittain valtuustolle.

Valtuustolle on aiemmin raportoitu eri väestöryhmien hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä ja muutoksista hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden valmistelun yhteydessä vuonna 2024 eli sekä osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa 2024-2025 ja siihen linkittyvissä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa 2024-2025 ja suunnitelmassa ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025. Nämä hyvinvointikertomusosat ovat näiden suunnitelmien LIITE-osiossa, ja niissä on hyödynnetty viimeisintä voimassa olevaa indikaattoritietoa vuodelta 2023. Ne ovat toimineet pohjana hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden asettelussa. Tässä vuosiraportissa on myös hyödynnetty suunnitelmien kertomustietoa, koska niissä olevissa indikaattoreissa on pääsääntöisesti viimeisintä voimassa olevaa tietoa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen eli Hyte-vuosiraportissa 2024 raportoidaan hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden toimenpiteiden toteutumisesta vuoden 2024 aikana. Nostaja Raision kaupungin terveyden edistämisen aktiivisuudesta (TEAvisari) ja HYTE-kertoimesta –osiossa avataan TEAvisaria ja sen vaikuttavuutta myös HYTE-kertoimen näkökulmasta.

Raportoinnissa nostetaan lisäksi esille tarkentavia toimenpiteitä ja kehittämissuunnitelmia. Nämä auttavat kohdentamaan suunnitelmallisesti resursseja toimenpiteisiin vuoden 2025-2026 aikana ja ovat hyödynnettävissä strategia- ja talousarvioprosessissa.

Indikaattoritieto vuoden 2024 tiedoilla on päivittynyt vasta muutamien indikaattorien osalta alkuvuoteen 2025 mennessä. Indikaattorit päivittyvät pääsääntöisesti huhtitoukokuun aikana kesäkuuhun mennessä, poikkeuksena THL kouluterveyskyselyiden tulokset, jotka päivittyvästä vasta syyskuussa 2025. Vuoden 2024 tiedot tullaan liittämään osaksi valtuustokauden laajaa hyvinvointikertomustyötä, kun vuoden 2025 aikana valmistellaan myös laaja hyvinvointikertomus koko valtuustokaudesta 2022-2025. Laajassa hyvinvointikertomuksessa kerrotaan tarkemmin eri väestöryhmien osalta hyvinvoinnin ja terveyden tilasta, kehityskulusta, toimenpiteiden toteutumisesta ja kehittämistarpeista, joita hyödynnetään uuden valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman valmistelussa.

Vuosiraportissa 2024 on hyödynnetty Raision hyvinvointisuunnitelmien yhteydessä liitteenä raportoituja hyvinvointikertomustietoja eli vuoden 2023 tietoa, sekä päivitetty uusin tilannekuva niiden indikaattorien osalta, jotka on jo saatavilla vuoden 2024 tiedoilla. Tilannekuvan indikaattorit ovat hyvinvointityön mittareita ja ne sisältävät myös HYTE-kertoimeen vaikuttavat indikaattorit sähköisen hyvinvointikertomustyön vähimmäistietosisällön mukaisesti.

2. Hyte-vuosiraportti 2024

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmakokonaisuus sisältää Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025, suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2024-2025, jotka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa vuoden 2024 aikana. Hyvinvointikoordinaattori koordinoi ja seuraa suunnitelmien toteutumista yhdessä kaikkien toimialojen ja kaupungin johtoryhmän kanssa. Arviointimittareina toimivat yhteisesti määritellyt mittarit sekä toimialojen käyttösuunnitelmassa määritelty mittaristo, sähköiseen hyvinvointikertomukseen valittu indikaattoritieto sekä paikallisesti toteutetut hyvinvointikyselyt ja osallistaminen. Hyvinvointikertomus ja –suunnitelmakokonaisuus toimii Raision kaupungin hyvinvointijohtamisen poikkileikkaavana työvälineenä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen Hyte-vuosiraportti 2024 sisältää Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 sekä siihen linkittyvien lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 ja suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 toimenpiteiden toteutumien raportoinnin vuodesta 2024. Nostoja Raision kaupungin terveyden edistämisen aktiivisuudesta (TEAvisari) ja HYTE-kertoimesta –osiossa avataan TEAvisaria ja sen vaikuttavuutta myös HYTE-kertoimen näkökulmasta. Osiossa kerrotaan tarkemmin tästä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosasta eli kannustimesta kunnalle. Nostoja eri ikäisten raisiolaisten hyvinvoinnin tilasta -osioon on koostettu tietoa eri ikäisten raisiolaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilasta, niihin vaikuttavista tekijöistä ja muutoksista. Nämä auttavat kohdentamaan suunnitelmallisesti resursseja toimenpiteisiin vuoden 2025-2026 aikana ja ovat hyödynnettävissä niin strategia- ja talousarvioprosessissa kuin laajan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman valmistelussa.

Uusin indikaattoritieto vuodelta 2024 tulee päivittymään kesäkuuhun 2025 mennessä, poikkeuksena THL kouluterveyskyselyn tulokset, jotka päivittyvät syyskuussa 2025. Valtuustokauden aikana 2022-2025 toteutetut hyte-toimenpiteet sekä väestöryhmien hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden tilan kehitys uusimman päivittyneen indikaattoritiedon avulla tullaan kuvaamaan tarkemmin osana laajaa hyvinvointikertomusta 2022-2025. Hyvinvointikertomus valmistellaan vuoden 2025 aikana sekä raportoidaan valtuustolle vuoden 2025 lopussa. Laaja hyvinvointikertomus tulee sisältämään viimeisimmän saatavilla olevan indikaattoritiedon vuodelta 2024, myös kouluterveyskyselyiden osalta vuodelta 2025. Laaja hyvinvointikertomus toimii myös valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden 2026-2029 päivittämisen tietopohjana. Suunnitelmakokonaisuus tullaan päivittämään vuoden 2026 keväällä.

Vuosiraportoinnissa hyödynnetään liikennevalomallia sekä hyvinvointisuunnitelmissa hyväksyttävä taulukoita. Kirjaukset on tehty tiiviisti taulukkopohjiin. Toteutumat on merkitty seuraavasti: vihreä väri kuvaa toteutunutta toimenpidettä, keltainen väri kuvaa osittain toteutunutta toimenpidettä ja punainen väri kuvaa ei toteutunutta toimenpidettä vuoden 2024 aikana. Osasta osittain toteutuneista toimenpiteistä (keltainen) ja ei toteutuneista toimenpiteistä (punainen) avataan lyhyesti tilannekuva sekä mahdolliset jatkotoimet toimenpiteen loppuun saattamiseksi.

3. Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteiden toteutumiset

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 painopisteet

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 painopisteet ovat

1. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
2. Saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
3. Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
4. Mielen hyvinvoinnin eli positiivisen mielenterveyden edistäminen

Jokaiselle hyvinvointisuunnitelman painopisteelle on määritelty

- yhteensä 24 kaupunkitasoista tavoitetta ja 32 toimenpidettä
- kaupunkitasoiset vastuutahot ja mittarit
- suunnitelma seurannasta ja arvioinnista raisiolaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi hyvinvointisuunnitelman toimintakaudella.

Hyvinvointisuunnitelman kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet on kohdennettu kaikille ikäryhmille huomioiden erityisesti työikäiset, ikääntyvät ja eri tavoin toimintakykyiset asukkaat. Lasten ja nuorten syvemmät tavoitteet ja toimenpiteet kuvataan tarkemmin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa 2024-2025. Raisiossa on valmisteltu myös suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025, jossa on samat painopisteet, mutta syvennetyt ikääntyneen väestön osalta. Nämä kaksi suunnitelmaa ovat linkitetty Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 sisälle.

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman jokaiselle painopisteelle on määritelty syvennetyt tavoitteet ja toimenpiteet sekä vastuutahot ja mittarit
- Suunnitelmaan ikääntyneen väestön tukemiseksi on jokaiselle painopisteelle määritelty syvennetyt tavoitteet ja toimenpiteet sekä vastuutahot ja mittarit.

1. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Toteutunut	Tavoite	Toimenpide	Toteutunut
Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.			Asukkaat osallistuvat päätöksentekoon.		
<i>Kehitämme eri-ikäisten kaupunkilaisten kohtaamispaikkoja ja niiden saavutettavuutta.</i>	1. Tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kuten Varhan, järjestöjen ja toimialojen välillä kohtaamispaikkojen toimintamuotojen, toimintaympäristöihin jalkautuvien toimintamuotojen ja tilaisuuksien kehittämisessä ja toteuttamisessa. Jatketaan jo toimivaksi havaittuja käytäntöjä, kuten RaiHa-mallia.	2024	<i>Edistämme kaupunkilaisten osallisuutta ja osallisuuden kokemusta sekä mahdollistamme kaupunkilaisten osallistumisen oman asuin- ja elinympäristön kehittämiseen ja päätösten vaikutusten ennakoarviointiin.</i>	5. Toteutetaan asukasbudjetointia, asukastilaisuuksia ja –raateja sekä kyselyitä asukkaille.	2024 Toteutettu mm. Asukasbudjetoinnin ideointi ja toteutukset 2023-2024, ikäihmisten liikuntaraatia. Kaupunkitasoinen EVA suositus hyväksytty kh.
<i>Toteutamme yhteistyönä yhteisöllisyyttä mahdollistavia tilaisuuksia.</i>	2. Toteutetaan kotouttamisohjelman toimenpiteitä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa mahdollistaen kulttuurien välistä yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Valmistellaan Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi.	2024 Erillinen kotouttamisohjelman raportointi toimenpiteiden osalta 2025. 2024 Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi hyväksytty kv.	<i>Osallistamme nuorisovaltuustoa, vammaisneuvostoa, vanhusneuvostoa ja sekä maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikuntaa toiminnan suunnitteluvaiheessa.</i>	6. Hyödynnetään neuvostojen ja maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikunnan kokemusasiantuntijuutta jo toiminnan suunnitteluvaiheessa, sekä kaupungin viranhaltijat eri toimialoilta vierailevat mahdollisuuksien mukaan neuvostojen ja toimikunnan kokouksissa, asukastilaisuuksissa ja tapahtumissa.	2024 Osallistettu vaikuttamistoimielimet mm. eri suunnitelmien valmisteluun ja keskustan kehittämiseen, esteettömyyskartoituksiin, palveluiden suunnitteluun.
<i>Tuemme vapaaehtoistyötä ja järjestöjen toimintamahdollisuuksia sekä jalkautuvaa ylisukupolvisten kohtaamisten mahdollisuuksia arjen toimintaympäristössä.</i>	3. Kehitetään käytössä olevan Vapaaehtoistyö.fi alustan saavutettavuutta ja perustetaan vapaaehtoistyötä koordinoiva monialainen verkostotyöryhmä.	2024 Työryhmä toiminnassa.		7. Perustetaan kaupunkitasoinen Hyte-foorumi ja kehitetään Raision kaupungin Kestävä Raisio - työryhmän toimintamahdollisuuksia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	2024 Hyte-foorumi kokoontuu 2x vuodessa. KR-työryhmä kokoontuu säännöllisesti.
	4. Päivitetään avustusohjesääntöjä tarpeen mukaisesti yhteistyössä toimialojen ja järjestöjen kanssa, huomioiden Varhan avustukset.	2024 Perustettu toimialojen välinen avustustyöryhmä. Avustusohjesääntöjä yhtenäistet ty. Liikunnan avustusohjeet päivitetty mm. Seuraparlamenttia osallistaen.			
Vastuutahot			Mittarit		
<ul style="list-style-type: none"> Kaikki toimialat Varha Järjestöt ja 4.sektori Seurakunta Yksityiset toimijat 			<ul style="list-style-type: none"> Yhteistyönä kehitetyt toimintamalli Toteutuneet tilaisuudet, kyselyt ja asukasbudjetointi Osallisuuden kokemus (indikaattori) Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoritieto (minimitietosisältö), kouluterveyskysely, TEAvisari, hyvinvointikyselyt 		

2. Saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Toteutunut	Tavoite	Toimenpide	Toteutunut
Avoim ja kehittyvä toimintakulttuuri. Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon.			Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy.		
<i>Kehitämme ja edistämme yhdessä esteettömyyttä ja saavutettavuutta.</i>	8. Vahvistetaan yhteistyötä Varhan kanssa palveluiden saavutettavuudeksi. Valmistellaan Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi.	2024 2024 Suunnitelma hyväksytty kv 12/2024.	<i>Käytössämme on elinvoimaohjelma ja edistämme yhteisöllisiä ja yhdenvertaisia asuin ympäristöjä sekä järjestöjen ja 4. sektorin toimijoiden toimintamahdollisuuksia eri asuinalueilla.</i>	12. Laaditaan Elinvoimaohjelma ja toteutetaan asukasbudjetointia.	2024 asukasbudjetointi 2023-2024 toteutettu. Elinvoimaohjelma laadittu.
	9. Kartoitetaan aktiivisesti yhteisöllisten tilojen käyttömahdollisuuksia eri asuinalueilla ja tehdään yhteistyötä käyttöönotossa Varhan ja järjestöjen kanssa.	2024	<i>Käytössämme on toimenpidesuunnitelma ehkäisevään päihdetyöhön, mielen hyvinvoinnin edistämiseen ja väkivallan ehkäisyyn yhteistyönä Varhan ja muiden kuntien kanssa.</i>	13. Varhan kanssa yhteistyönä valmistellaan toimenpidesuunnitelma ja rakenteet ehkäisevään päihdetyöhön, mielen hyvinvoinnin edistämiseen ja väkivallan ehkäisyyn, sekä kartoitetaan tukipalveluita toimintamallien jalkauttamisen edistämiseksi.	2024 Toimenpidesuunnitelma valmisteltu.
<i>Viestimme asioista monikanavaisesti ja saavutettavasti.</i>	10. Toteutetaan esteettömyyskartoituksia ja hyödynnetään neuvostojen kokemusasiantuntijuutta tilojen suunnittelussa, sekä kootaan tarpeen mukaan monialainen esteettömyystyöryhmä.	2024 Mm. vanhus- ja vammaisneuvosto olleet mukana Tokkilan suunnittelussa sekä Haunisten altaalla esteettömyyskartoituksessa.	<i>Käytössämme on turvallisuusohjelma.</i>	14. Toteutetaan turvallisuusohjelman toimenpiteitä sekä järjestetään tiedotusta, kampanjoita ja tapahtumia.	2024 Ei toteutunut.
<i>Tuemme digiosaamista ja mahdollistamme tarvittaessa digiapua yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.</i>	11. Viestitään eri toimijoiden tarjoamista digiopastuksista ja digiavusta ja osallistetaan neuvostoja ja kotoutumisen asiantuntijoita saavutettavamman viestinnän kehittämisessä.	2024 Tiedotusta lisätty mm. vanhusneuvoston kautta. Kehitetty monikielistä viestintää esim. asiakaskirjeet ja Kotoesite eri kielillä, tapahtumista viestitty eri kielillä sekä varhaiskasvatuksen aineisto käännetty.	<i>Kehitämme yhteistyötä liikenneturvallisuusasioissa ja liikenneturvallisuustyöryhmän toimintaa eri toimijoiden kanssa.</i>	15. Toteutetaan Liikenneturvallisuussuunnitelman ja Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishojelman toimenpiteitä sekä liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontuu säännöllisesti.	2024 Laaja-alainen liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontuu säännöllisesti. Suunnitelman ja edistämisen ohjelman toimenpiteitä seurataan säännöllisesti.
Vastuutahot			Mittarit		
- Kaikki toimialat - Varha - Järjestöt - Yksityinen sektori			- Esteettömyyskartoitusten ja asukasbudjetoinnin toteuttaminen - Elinvoimaohjelma laadittu - Turvallisuussuunnitelman ja Liikenneturvallisuussuunnitelman sekä Kävely ja pyöräliikenteen edistämishojelman toimenpiteiden toteuttaminen - Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoritieto (minimietietosisältö), kouluterveyskysely, TEAviisari		

3. Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen 1/2

Tavoite	Toimenpide	Toteutunut	Tavoite	Toimenpide	Toteutunut
<p>Monipuoliset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet kaikenikäisille. Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastamiseen.</p>			<p>Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.</p>		
<p><i>Edistämme yhdenvertaisia ja saavutettavia liikkumisen mahdollisuuksia, palveluita ja aktiivisen arjen olosuhteita osallistamalla kaupunkilaisia palveluiden ja olosuhteiden kehittämiseen.</i></p> <p><i>Viestimme liikuntapaikkojen saavutettavuudesta.</i></p>	<p>16. Toteutetaan esteettömyyskartoituksia ja palveluiden suunnittelua yhteistyössä neuvostojen kanssa ja kehitetään viestintää liikuntapaikkojen saavutettavuudesta.</p> <p>17. Kehitetään liikkumisen mahdollisuuksia Liikkuvat – ohjelmien, RaiHa –mallin, koululiikunnan ja järjestöyhteistyön kautta sekä kotoutumisen palveluiden kautta. Valmistellaan Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi.</p> <p>18. Toteutetaan kyselyitä ja liikuntaraateja asukkaille kuten ikäihmisten liikuntaraati.</p>	<p>2024 Esteettömyyskartoituksia toteutettu mm. vammaisneuvostoa osallistaen.</p> <p>2024 Kehitystyötä tehty laaja-alaisella yhteistyöllä. Suunnitelma hyväksytty kv.</p> <p>2024 Ikäihmisten liikuntaraati jalkautunut säännölliseksi toimintamuodoksi.</p>	<p><i>Käytössämme on alueellisia ja vaikuttavia toimintamalleja.</i></p> <p><i>Edistämme eri-ikäisten kaupunkilaisten terveellisiä elintapoja ja fyysistä toimintakykyä yhteistyössä Varhan ja muiden toimijoiden kanssa.</i></p> <p><i>Edistämme lasten, nuorten ja perheiden fyysistä hyvinvointia ja terveellisiä elintapoja.</i></p>	<p>19. Kartoitetaan ja kehitetään yhteistyössä Varhan kanssa toimintamalleja kuten Voimaa Vanhuuteen -ohjelma ja Arkeen voimaa – ohjelma.</p> <p>20. Jalkautetaan Varhan elintapaohjauksen mallia ja kehitetään Raision liikuntaneuvonnan mallia eri ikäisille kuntalaisille yhteistyössä Varhan kanssa.</p> <p>21. Toteutetaan ruokakasvatusta varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa sekä yhteistyössä neuvolan ja kouluterveydenhuollon kanssa.</p> <p>22. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma käytössä ja toteutetaan toimenpiteitä (mm. ruokakasvatuksen yksityiskohtaisemmat toimenpiteet, koululiikunnan kehittäminen nuorten kanssa).</p>	<p>2024 Voimaa Vanhuuteen ja Arkeen voimaa -ohjelmat käytössä. Valmisteltu muita alueellisia pilotoiteja.</p> <p>Raisio ollut pilottikuntana alueellisessa työikäisten liikuntaneuvonnan mallin pilotoinnissa. Kehitetty liikuntaneuvontaa paikallisesti myös muille väestöryhmille moniammatillisena yhteistyönä.</p> <p>2024</p> <p>2024 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytty kv ja toteutetaan toimenpiteitä.</p>

3. Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen 2/2

Tavoite	Toimenpide	Toteutunut
<p>Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa.</p> <p><i>Edistämme kaupunkilaisten fyysistä hyvinvointia olosuhteiden sekä virkistysalueiden kehittämisellä ja innostamalla omaehtoiseen liikkumiseen.</i></p>	<p>23. Raision kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma käytössä ja toteutetaan toimenpiteitä.</p> <p>24. Huomioidaan virkistysalueiden kehittäminen ja julkisen liikenteen sekä palveluiden saavutettavuus kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa.</p>	<p>2024 Raision kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma käytössä ja toteutettu toimenpiteitä toimialoilla, erillinen toimenpideraportointi.</p> <p>2024 Toiminta on jatkuvaa. Vuoden 2024 aikana järjestettiin mm. keskustan suunnittelukilpailu, jossa myös em. seikat on huomioitu.</p>
<p>Vastuutahot</p> <ul style="list-style-type: none">- Kaikki toimialat- Varha- Järjestöt ja 4.sektori- Seurakunta- Vaikuttamistoimielimet	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none">- Toteutuneet esteettömyyskartoitukset ja osallisuus- Palveluiden ja olosuhteiden yhteiskehittäminen ja käytössä olevat toimintamallit- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, kotouttamishjelman ja Raision kävelyn ja pyöräliikenteen toteutuneet toimenpiteet- Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoritieto (minimietietosisältö), kouluterveyskysely, TEAviisari, hyvinvointikyselyt	

4. Mielen hyvinvoinnin eli positiivisen mielenterveyden edistäminen 1/2

Tavoite	Toimenpide	Toteutunut
<p>Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri.</p> <p><i>Käytössämme on ennaltaehkäisevän päihdetyön ja väkivallan ehkäisemisen ja mielenterveyden edistämisen suunnitelma ja toimiva yhteistyörakenne ja -verkosto Varhan kanssa.</i></p> <p><i>Viestimme saavutettavasti, monikanavaisesti ja yhteistyössä Varhan kanssa positiivisesta mielenterveydestä ja ehkäisevästä päihdetyöstä.</i></p> <p><i>Edistämme kulttuurillisen hyvinvoinnin jalkautumista kuntalaisten arjen toimintaympäristöissä myös yksinäisyyden vähentämiseksi kuin sosiaalisten suhteiden vahvistamiseksi.</i></p> <p><i>Järjestämme vuosittain mielen hyvinvointia tukevia tilaisuuksia.</i></p>	<p>25. Päivitetään Raision ennaltaehkäisevän päihdetyön, väkivallan ehkäisemisen ja mielenterveyden edistämisen suunnitelma yhteistyössä Varhan ja järjestöjen kanssa sekä kehitetään Mielenterveyden edistämisen -tutkimushankkeen kautta rakenteet ja verkosto jalkautuvalle työlle Raisiossa. Valmistellaan Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi.</p> <p>26. Vahvistetaan kehittämissuhteistyötä Varhan päihde-, mielenterveys- ja väkivaltatyön verkoston kanssa vaikuttavien toimenpiteiden jalkauttamiseksi huomioiden eri ikäiset kuntalaiset (esimerkiksi Löytävä vanhustyö ja Pilke-toiminta) sekä viestitään kaupungin kanavissa sekä yhteistyöverkoston ja -toimijoiden kautta.</p> <p>27. Otetaan Raisiossa laajemmin käyttöön Hyvän mielen kunta –tarkistuslista, jalkautuvia toimintamalleja ja koulutuksia sekä kartoitetaan Mielenterveysvaikutusten arvioinnin (MIVA) käyttöönottoa päätösten vaikutusten tueksi.</p> <p>28. Vahvistetaan ja kehitetään yhteistyörakenteita ja työryhmiä sekä järjestetään yhteisiä tilaisuuksia yhteistyössä Varhan, järjestöjen ja yksityisen sektorin kanssa.</p> <p>29. Kulttuurillista hyvinvointia edistävien toimintamallien kartoittaminen, vahvistaminen ja jalkauttaminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa eri ikäisten kuntalaisten toimintaympäristöihin.</p>	<p>2024 Toimenpidesuunnitelma valmis. Toimiva yhteistyörakenne sekä yhdyspintaverkosto. Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi hyväksytty kv.</p> <p>2024 Mielen hyvinvoinnin, ehkäisevä päihde- ja väkivaltatyön verkosto toiminnassa ja valmisteltu alueellisia pilotteja. Pilotoinnit alkavat keväällä 2025. Paikallisia toimintamalleja käytössä. Viestintää toteutettu yhteistyössä.</p> <p>2024 Hyvän mielen kunta –tarkistuslista käytössä hyvinvointityön tukena ja Raisio pilottikuntana hyvinvointialueen mielenterveyden edistämisen tutkimushankkeessa. Raision päätösten vaikutusten arviointi suositus hyväksytty kaupunginhallituksessa.</p> <p>2024 mm. Vapaaehtoistyön työryhmän verkostollinen toiminta laajentunut, mukana kaupungin edustus, järjestöjä, seurakunta ja Varha. Järjestetty kaikille suunnattu JokaMielentaidot-seminaari Varhan, vammaisneuvoston ja eri toimialojen yhteistyönä.</p> <p>2024 Kartoitettu malleja ja valmisteltu Kulttuureseptimallia lapsiperheille yhteistyössä Varhan ja Naantalien kaupungin kanssa sekä Kulttuuriystävä-toimintaa yhteistyössä Punaisen ristin ja Naantalien kaupungin kanssa. Kulttuuriresepti pilotointi alkaa 01/2025 ja kulttuuriystävä-koulutus Raisiossa keväällä 2025.</p>

4. Mielen hyvinvoinnin eli positiivisen mielenterveyden edistäminen 2/2

Tavoite	Toimenpide	Toteutunut
<p>Kestävyyden, ekologisuuden ja luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen toiminnassa ja päätöksenteossa.</p> <p><i>Otamme suunnittelussa ja päätöksenteossa huomioon viihtyisän, monimuotoisen ja saavutettavan lähiympäristön, virkistysalueiden ja luonnon vaikutukset eri ikäisten kaupunkilaisten mielenterveyteen.</i></p> <p><i>Tuemme yhteistyöllä ja esimerkillämme yrityksiä toimintakulttuurin muutoksessa.</i></p>	<p>30. Pyritään Ilmastosuunnitelman tavoitteisiin toteuttamalla ympäristöohjelman toimenpiteitä, ja tuetaan luontosuhteen kehittymistä edistämällä vihreää ja monimuotoista kaupunkiympäristöä.</p> <p>31. Osallistetaan kaupunkilaiset ympäristöasioiden ja kaupungin elinvoiman suunnitteluun.</p> <p>32. Vahvistetaan lasten ja nuorten, maahanmuuttajataustaisten sekä neuvostojen osallisuutta. Toteutetaan Raision lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä kotouttamisohjelman toimenpiteitä.</p>	<p>2024 Toteutettu ja seurattu ympäristöohjelman toimenpiteitä, erillinen raportointi toimenpiteiden toteutumisesta keväällä 2025.</p> <p>2024 Osallistettu kaupunkilaisia ympäristöasioiden suunnitteluun ja elinvoimaohjelman päivitykseen.</p> <p>2024 Järjestetty mm. Lasten parlamentti, osallistettu vaikuttamistoimielimiä eri suunnitelmien valmisteluun. Toteutettu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman ja kotouttamisohjelman toimenpiteitä. Toimenpiteet lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman osalta raportoidaan osana hyte-vuosiraporttia ja kotouttamisohjelman toimenpiteet erillisenä raporttina keväällä 2025. Mm. Kotoutumisen, kotikuntaan kiinnittymisen ja osallisuuden lisääminen. Tehty yhteistyötä Mieli ry:n kanssa ja järjestetty asiakastilaisuuksia.</p>
<p>Vastuutahot</p> <ul style="list-style-type: none">- Kaikki toimialat- Varha- Järjestöt ja 4.sektori- Seurakunta- Yksityiset toimijat	<p>Mittarit</p> <ul style="list-style-type: none">-Kunnan ehkäisevän päihdetyön ja väkivallan ehkäisyn sekä mielenterveyden edistämisen suunnitelma käytössä- Yhteistyörakenteet ja -työryhmät, toimintamallit käytössä- Hyvän mielen kunta –tarkistuslista ja työkalut käytössä laaja-alaisesti- Jalkautuvat toimintamallit ja tilaisuudet- Positiivisen mielenterveyden mittarit- SHVK indikaattoritieto, kouluterveyskysely, TEAviisari, hyvinvointikyselyt	

4. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2024-2025
painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteiden toteutumiset

raisio

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 painopisteet

Raision lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 painopisteet pohjautuvat Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 painopisteisiin.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa painopisteille on määritelty syvennetyt tavoitteet ja toimenpiteet lasten, nuorten ja lapsiperheiden näkökulmasta.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman neljä painopistettä ovat

1. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
2. Lapsille ja nuorille saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
3. Lasten ja nuorten fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
4. Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen

”Panostetaan kaikkien kaupunkilaisten yhteisiin ajanviettopaikkoihin ja tehdään niistä turvallisia nuorille, sen sijaan että nuoria pyritään ”häättämään” pois yleisiltä paikoilta.”
(Nuorisovaltuuston työpaja 2024)

1. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit	Toteutunut
Mahdollistamme ylisukupolvisia kohtaamisia ja tilaisuuksia.	<p>Kartoitetaan tiloja, joita voidaan hyödyntää kohtaamispaikkoina.</p> <p>Viestitään lapsille, nuorille ja perheille suunnatuista tapahtumista ja tilaisuuksista avoimesti myös ikääntyvälle väestölle.</p> <p>Edistetään yhteistyötä järjestöjen kanssa ja tehdään näkyvämmäksi ja jalkautetaan järjestöiden ylisukupolvista toimintaa (esimerkiksi Kylämummit ja –vaarit toiminta, LäksyHelppi-toiminta sekä Mummun ja vaarin tupa toimintaa lasten, nuorten ja perheiden toimintaympäristössä).</p> <p>Toteutetaan lapsille loma-ajan sopparuokailua.</p>	<p>Tilatyöryhmä, toimialat.</p> <p>Kaikki toimialat yhteistyössä järjestöjen ja seurakunnan kanssa</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori, nuorisopalvelut yhteistyössä vapaaehtoistyöntyöryhmän kanssa</p> <p>Ruokapalvelut yhteistyössä järjestöiden kanssa, sivistyspalvelut</p>	<p>Toteutuneet kartoitukset ja jatkotoimenpiteet.</p> <p>Viestinnän saavutettavuus.</p> <p>Toteutuneet toimintamallit yhteistyössä järjestöjen kanssa, palaute, käyttäjät.</p> <p>Sopparuokailun osallistujamäärät ja toteutuneet pilotit.</p>	<p>2024 Tokkilan tila yhdistysten käytössä. Viestintää lisätty eri toimijoiden kesken.</p> <p>Vahvistettu yhteistyötä ja näkyvyyttä vapaaehtoistyön työryhmän kautta.</p> <p>2024 Toteutettu sopparuokailua kesällä ja jalkautettu osaksi toimintaa.</p>
Edistämme yhdenvertaisesti lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta oman hyvinvoinnin ja elinympäristön kehittämiseen.	<p>Kohdistetaan asukasbudjetointia myös lasten ja nuorten ideoihin ja toteutetaan ideoiden yhteiskehittämisen tilaisuus nuorille.</p> <p>Toteutetaan uudestaan lapsiperheille suunnattu alueellinen hyvinvointikysely tiedolla johtamisen tueksi.</p> <p>Kehitetään lasten parlamentin toimintaa ja hyödynnetään oppilaskuntatyötä kaikilla luokka-asteilla.</p> <p>Kehitetään yhteisövaikuttavuuden ideologian juurruttamista eri palveluissa.</p> <p>Kehitetään vanhempainyhdistysten osallisuutta eri foorumeissa myös vapaa-ajalla.</p> <p>Vahvistetaan maahan muuttaneiden perheiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia mm. lisäämällä monikielistä ja selkokielistä viestintää ja kutsumalla aktiivisesti uusraiolaisia perheitä mukaan erilaiseen toimintaan.</p> <p>Tuetaan ja juurrutetaan kestäväen kehityksen mukaista elämäntapaa koulussa.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori, ASBU-työryhmä</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Nuorisopalvelut, alakoulujen rehtorit</p> <p>Yhteisövaikuttavuuden johtoryhmä</p> <p>Rehtorit, hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Kotoutumispalvelut</p> <p>Rehtorit, ympäristöpalvelut</p>	<p>Asukasbudjetointi ja yhteiskehittämisen tilaisuus toteutettu, toteutuneet ideat.</p> <p>Kysely toteutettu ja tuloksia hyödynnetty suunnitelman tukena.</p> <p>Toimintaa kehitetty ja oppilaskuntatyötä hyödynnetty kaikilla luokka-asteilla.</p> <p>Toteutuneet yhteistyömallit yhteisövaikuttavuuden toteutumisessa.</p> <p>Toteutunut osallisuus foorumeissa ja suunnitelmien valmistelussa. Vanhempain edustus mukana koulun yhteisöllisissä opiskeluohjelmien työryhmässä.</p> <p>Toteutunut viestintä ja toiminta.</p> <p>Toteutetut toimenpiteet, palaute ja jatkotoimenpiteet kouluissa.</p>	<p>2024 Kehitetty, toteutuu 2025.</p> <p>2024 Suunnitteilla 2025.</p> <p>2024 Kehitetty, toteutuu 2025.</p> <p>2024 Alueellinen pilotti vahvistunut, aloitus 2025.</p> <p>2024 Mm. vahvistettu yhteistyötä kuntakohtaisen vanhempainyhdistyksen kanssa .</p> <p>2024 Lisätty monikielistä viestintää ja kutsuttu mukaan.</p> <p>2024 Toteutettu Kekäle-hanke.</p>

2. Lapsille ja nuorille saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit	Toteutunut
Edistämme yhteistyötä ja tietoisuutta lasten, nuorten ja perheiden liikenneturvallisuuden lisäämiseksi.	Kehitetään kouluihin säännöllistä liikennekasvatusta ja osallistetaan lapsia ja nuoria mm. liikenteen vaaranpaikkojen tunnistamisessa. Vahvistetaan myös vanhempien tietoisuutta liikenneturvallisuustaidoista yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Nuorisopalvelut, rehtorit, liikenneturvallisuustyöryhmä	Säännöllinen liikennekasvatus toteutunut kouluissa. Toteutuneet esim. tiedotus, tilaisuudet ja koulutukset.	2024 mm. Vaisaaren liikenneturvallisuuspäivä, tiedotus vanhemmille liikenneturvallisuustyöryhmän puitteissa
	Kehitetään kuvallista ja monikielistä viestintää sekä kampanjointia lasten ja nuorten kanavissa.	Kotoutumispalvelut yhteistyössä toimialojen kanssa	Toteutunut viestintä ja saavutettavuus.	2024
Edistämme lasten, nuorten ja perheiden turvallisuuden tunnetta omassa arjen toimintaympäristössä ehkäisemällä kiusaamista, väkivaltaa ja rasismia.	Kehitetään ja otetaan käyttöön toimintamalli pienten lasten aggressiivisuuden vähenemisen tukemiseen.	Varhaiskasvatus yhteistyössä Varhan ammattilaisten kanssa	Toimintamalli luotu ja käytössä.	2024
	Kehitetään neuroesteettömyyttä lasten toimintaympäristöissä.	Varhaiskasvatus, koulut, kirjastopalvelut	Neuroesteettömyyttä kehitetty toimipisteissä / x-määrä, toimenpiteet.	2024
	Kehitetään yhteinen toimintamalli puhelimien käytöstä kouluissa.	Sivistyspalvelut, rehtorit	Toimintamalli puhelimien käytöstä luotu ja käytössä.	2024 Käytössä.
	Raisiossa määritetään yhteiset turvallisemman tilan periaatteet ja ne otetaan käyttöön kaupungin toimipisteissä.	Kaikki toimialat	Turvallisemman tilan periaatteet kartoitus tehty ja käytössä kaupungin toimipisteissä, x-määrä.	2024 Osittain määritelty.
	Lisäämme ammattilaisten osaamista puheeksi otosta mm. nuorten kohtaamasta kiusaamisesta, rasismista, väkivallasta, seksuaalisesta häirinnästä tai sopimattomasta käytöksestä.	Yhteisöllinen opiskeluhoolto, Ankkuriopettaja, nuorisopalvelut, Rusko-Raisio-Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä	Toteutuneet koulutukset.	2024 Valmisteltu alueellista Barnahus-pilotointia. Pilotikoulutukset keväällä 2025.
	Valmistellaan Varhan ja kuntien alueellinen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön toimenpidesuunnitelma.	Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä toimialojen ja Varhan alueellinen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön yhdyshenkilöverkosto	Alueellinen toimenpidesuunnitelma valmisteltu, jatkotoimenpiteet määritelty.	2024 Valmis.
	Selkeytetään kunnan ja Varhan rooleja ja vastuita väkivallan ja syrjinnän ehkäisyssä.	Raisio-Rusko-Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä	Yhteistyörakenteet ja -mallit Varhan kanssa mm. valmisteltu Raisio-Rusko-Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmän vuosikello.	2024 Osittain.
	Kehitetään antirasistista, yhdenvertaisuutta vahvistavaa toimintakulttuuria eri toimintaympäristöissä kuten varhaiskasvatuksessa, kouluissa, nuoriso-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluissa.	Sivistys- ja vapaa-aikatoimialat, oppilashuolto ja kotoutumispalvelut	Tunnistetut rasistisia ja syrjiviä käytäntöjä vastaan luodut toimenpiteet, jotka edistävät yhdenvertaisuutta, niiden seuranta eri toimialoilla	2024 Toteutettu mm. alueellinen vanhempainilta, tilaisuus Raisiossa, käsitelty yhteisöllisessä opiskeluhoultoryhmässä.
	Edistetään tietoisuutta ja kampanjointia myös vanhemmille mm. sähkötpakoinnista eli vape:sta.	Hyvinvointikoordinaattori, yhteisöllinen opiskeluhoolto yhteistyössä Varsinais-Suomen Vape-verkoston kanssa	Toteutetut kampanjat sekä tilaisuudet vanhemmille päihteiden osalta.	2024 Lisätty monitoimijaista jalkautumista ja kameravalvontaa.
	Tehdään toimenpiteitä Raision keskustan alueen turvallisuuden lisäämiseksi.	Kaikki toimialat	Toteutetut toimenpiteet.	

3. Lasten ja nuorten fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit	Toteutunut
Mahdollistamme lasten, nuorten ja perheiden omaehtoista liikkumista ja monipuolisia harrastamisen mahdollisuuksia.	<p>Kehitetään nuorille kohdennettuja toimintamuotoja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.</p> <p>Liikkuva koulu ja Liikkuva varhaiskasvatus toiminta sekä Move-polun kehittäminen.</p> <p>Toteutetaan Raision kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmaa.</p> <p>Kehitetään lasten ja nuorten kanssa harrastamisen kokonaisuutta kuten Raiha-mallia sekä lasten, nuorten ja perheiden soveltavan liikunnan mahdollisuuksia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa</p> <p>Valmistellaan soveltavan liikunnan strateginen työkirja osana hyvinvointisuunnitelmaa.</p>	<p>Liikunta- ja nuorisopalvelut</p> <p>Koulut, varhaiskasvatus, liikuntapalvelut</p> <p>Raision kävelyn ja pyöräilyn työryhmä</p> <p>Liikunta- ja nuorisopalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Raisio-opisto, liikunta- ja urheiluseurat</p> <p>Liikuntapalvelut, hyvinvointikoordinaattori</p>	<p>Toteutetut toiminnot ja toimintamallit, kävijämäärät ja palautteet.</p> <p>Nykytilan arvioinnit, Move-polku kehitetty.</p> <p>Edistämishjelman toteutuneet toimenpiteet.</p> <p>Toteutuneet toiminnot, kävijämäärät.</p> <p>Soveltavan liikunnan strateginen työkirja valmisteltu, jatkotoimenpiteet.</p>	<p>2024</p> <p>2024</p> <p>2024</p> <p>2024</p> <p>2024 Toteutus osana hvs 2026-2029.</p>
Edistämme lasten, nuorten ja perheiden hyviä ja kestäviä elintapoja.	<p>Kehitetään koululiikunnan mahdollisuuksia tukea tarvitseville mm. pienryhmätoimintana.</p> <p>Kehitetään elintapaohjauksen palvelupolkua ja Raision liikuntaneuvontamallia lapsille, nuorille ja perheille yhteistyössä Varhan kanssa.</p> <p>Vahvistetaan yhteistyötä ja tietoisuutta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa hyvien elintapojen kuten unen ja ruokakasvatuksen osalta.</p> <p>Toteutetaan yhteisiä esim. kampanjoita ja vanhempainiltoja elintavoista koko perheen näkökulmasta.</p> <p>Osallistetaan lapset ja nuoret erilaisten ruokavaihtoehtojen suunnitteluun kouluissa esimerkiksi kasvisruokavaihtoehtot.</p>	<p>Liikunnanopettajat, rehtorit</p> <p>Liikuntapalvelut, Varhan elintapaohjaus</p> <p>Varhaiskasvatus, koulut, ruokapalvelut yhteistyössä Varhan neuvola – ja kouluterveydenhuollon palvelut</p> <p>Varhaiskasvatus, koulut yhteistyössä Varhan neuvola – ja kouluterveydenhuollon ja järjestöjen kanssa</p> <p>Ruokapalvelut, rehtorit</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet koululiikunnan kehittämisessä.</p> <p>Liikuntaneuvontamalli ja palvelupolkumalli kehitetty.</p> <p>Toteutetut toimenpiteet, palaute.</p> <p>Toteutetut esim. kampanjat ja vanhempainillat elintavoista, jatkotoimenpiteet.</p> <p>Lapset ja nuoret osallistettu suunnitteluun, palaute ja jatkotoimenpiteet.</p>	<p>2024 Esim. ITU-ryhmien liikunta.</p> <p>2024 Kehittämistyö meneillään.</p> <p>2024 Perusopetuksessa toteutettiin Myytinmurtajat-hanke eli kestävän ruokakasvatuksen lisäämiseen tähtäävä hanke ja materiaalia.</p> <p>2024 Järjestettiin kampanjoita kiusaamisen, väkivallan ehkäisyn ja päihdekasvatuksen teemoissa.</p> <p>2024 Myytinmurtajat toteutti kasvisruokamaistelun. Oppilaat saivat vaikuttaa kasvisruokavaihtoehdon valintaan ruokalistalla.</p>
Mahdollistamme lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden virkistysalueiden kehittämiseen.	<p>Toteutetaan asukasbudjetointia.</p> <p>Huomioidaan yhteinen virkistysalueiden kehittäminen ja julkisen liikenteen sekä palveluiden saavutettavuus kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori, ASBU-työryhmä</p> <p>Infra-, kaupunkikehitys- ja liikuntapalvelut</p>	<p>Asukasbudjetointi toteutettu.</p> <p>Käyttäjämäärät, asukaspalautteet ja -kyselyt.</p>	<p>2024</p> <p>2024 Huomioitu mm. joukkoliikenteen asiakaspalautteet osana sisäisten joukkoliikennelinjojen suunnittelua. Kuloisten metsän suojelemiseksi kaupunki vastaanotti adressin ja päätti hakea päätöksellään suojelua Elyltä.</p>

4. Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit	Toteutunut
Edistämme varhaista tukea ja palveluihin ohjautuvuutta lasten, nuorten ja perheiden toimintaympäristössä.	<p>Vahvistetaan tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitokasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa sekä lisätään vanhempien tietoisuutta.</p> <p>Ylläpidetään kouluissa riittävä kohtaavien aikuisten resurssi opetushenkilön lisäksi jalkauttamalla esimerkiksi koulunuorisotyöntekijät, kouluvalmentajat ja yhteisöpedagogit osaksi koulujen toimintakulttuuria sekä mahdollistaen uusia pilotoiteja.</p> <p>Kehitetään kulttuuriresepti-mallia alueellisena yhteistyönä.</p> <p>Jalkautetaan ja vakiinnutetaan Elämyspolku osaksi varhaiskasvatuksen ja koulujen toimintakulttuuria.</p> <p>Kartoitetaan Varhan ja järjestöjen kanssa palveluohjausta matalan kynnyksen mielenterveyspalveluihin ja mahdollisuuksia eri palveluiden tarjoamiseen lasten ja nuorten toimintaympäristössä.</p> <p>Kartoitetaan henkilökunnan lisäkoulutuksia mielen hyvinvoinnista, ehkäisevästä päihde- ja väkivaltatyöstä esim. Hyvän mielen ensiapukoulutukset.</p> <p>Vieraskielisten lasten kielitaidon tukeminen.</p>	<p>Varhaiskasvatussyksiköiden johtajat, rehtorit, yhteisöllinen opiskeluhoito</p> <p>Opetuksen kehittämispäällikkö, rehtorit</p> <p>Kulttuuripalvelut, hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä Varhan perhekeskus ja järjestöt</p> <p>Varhaiskasvatuksen johtajat, rehtorit, kulttuuripalvelut</p> <p>Varhaiskasvatus, sivistyspalvelut, Varhan perhekeskusverkosto, hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Henkilöstöpalvelut, hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Varhaiskasvatus, koulut, kirjastopalvelut</p>	<p>Toteutuneet toimenpiteet ja palaute, jatkotoimenpiteet.</p> <p>Resurssit käytössä x-määrä / koulu, palaute.</p> <p>Kulttuuriresepti-malli kehitetty, jatkotoimenpiteet.</p> <p>Elämyspolku vakiintunut osaksi toimintakulttuuria x-määrä toimipisteitä.</p> <p>Kartoitus tehty, jatkotoimenpiteet ohjautuvuuden toteutumiseksi.</p> <p>Kartoitus toteutunut, jatkotoimenpiteet ja toteutuneet koulutukset.</p> <p>S2-opetuksen toteutus, oman äidinkielen opetuksen toteutuneet ryhmät tai oppilasmäärät ja kielet, joissa järjestetty opetusta, S2- ja eri kielisen aineiston saatavuus ja käyttö, lukulumoaineiston toteutunut käyttö.</p>	<p>2024</p> <p>2024</p> <p>2024 Kehitetty Varhan ja Naantalain kanssa 2024. Pilotin toteutus 2025.</p> <p>2024</p> <p>2024</p> <p>2024 Mm. kielitietoisen toimintakulttuuriin kehittäminen asiakastyössä otetaan puheeksi ja annettu myös vanhemmille tietoa.</p>
Tuemme vanhemmuutta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, jotta vanhemmat saavat tukea vanhemmuuteen, kasvatukseen ja omaan hyvinvointiin.	<p>Vahvistetaan yhteistyötä Varhan perhekeskuksen kanssa kartoittamalla perhevalmennusta pikkulapsiperheiden tukemiseen ja perheneuvolan jalkautumista lasten kasvu ympäristöön.</p> <p>Vahvistetaan tilaisuuksia ja tiedotusta vanhempainyhdistysten kautta mielen hyvinvoinnin edistämisestä, ehkäisevästä päihde- ja väkivaltatyöstä.</p> <p>Osallistetaan vanhempainyhdistykset tapahtumien suunnitteluun ja laaditaan yhteinen suunnitelma perhetapahtumista.</p> <p>Vahvistetaan kasvatuskumppanuutta maahanmuuttajataustaisten vanhempien kanssa ja tuetaan vanhempien voimavaroja kasvattaa lasta kotiin ja ympäröivän yhteiskunnan risteyskohdassa.</p>	<p>Varhaiskasvatus yhteistyössä Varhan perhekeskuspalvelut ja järjestöt</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä eri toimialojen ja sidosryhmien kanssa</p> <p>Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut yhteistyössä järjestöjen, seurakunnan ja Varhan perhekeskusverkoston kanssa</p> <p>Varhaiskasvatus, koulut, oppilashuolto, kotoutumispalvelut, Varhan perhekeskuspalvelut</p>	<p>Kartoitukset tehty, jatkotoimenpiteet.</p> <p>Toteutetut tilaisuudet, kävijämäärät.</p> <p>Suunnitelma valmisteltu. Toteutetut tilaisuudet.</p> <p>Toteutuneet perhekohtaiset kotoutumissuunnitelmat, toteutuneet ns. babyinfot vieraskielisille perheille, vanhempaintapaamiset varhaiskasvatuksessa ja kouluissa sekä vanhempainillat, joissa huomioitu maahanmuuttajataustaisten perheiden osallistumismahdollisuudet (esim. tulkkaus).</p>	<p>2024</p> <p>2024</p> <p>2024</p> <p>2024 Toteutettu mm. babyinfoja, järjestetty oma vanhempainilta maahanmuuttajataustaisille, tulkit apuna, ystäväksi maahanmuuttajaäidille toiminta.</p>

5. Suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025
painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteiden toteutumat

raisio

Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024-2025 tavoitteet ja toimenpiteet on ryhmitelty samojen painopistealueiden alle kuin Raision kaupungin 2024-2025 hyvinvointisuunnitelmassa.

Suunnitelman painopisteet ovat

1. Ikääntyneen väestön osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
2. Ikääntyneelle väestölle saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
3. Ikääntyneen väestön fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
4. Ikääntyneen väestön mielen hyvinvoinnin edistäminen

Jokaiselle painopisteelle on asetettu tavoitteita, toimenpiteet, vastuutahot ja mittarit.

Raportointi tapahtuu Raisioin kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025 raportoinnin yhteydessä, jonne on määritelty myös sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoritieto (vähimmäistietosisältö).

Raision suunnitelmaan asetetut painopisteet ovat lähellä myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen 20.12.2023 hyväksymän Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman tavoitteita. Varhan suunnitelman tavoitteet ovat:

- 1) Tuemme mielen hyvinvointia ja edistämme osallisuutta
- 2) Edistämme fyysistä kuntoa ja tuemme terveellisten elintapojen käyttöönottoa
- 3) Asumisen ja asuinympäristöjen kehittäminen
- 4) Asiakaslähtöiset palvelukokonaisuudet ja sujuvat palveluketjut.

Raision suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi on voimassa vuodet 2024-2025, jonka aikana tavoitteisiin pyritään kirjattujen toimenpiteiden avulla. Toimenpiteitä ei tästä syystä ole erikseen aikataulutettu.

Suunnitelma sisältää kaupungin hyvinvointisuunnitelmasta 2024-2025, osallistamisen tilaisuuksista ja työpajoista sekä tiedolla johtamisen kautta valittuja tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka edistävät ikääntyneiden hyvinvointia. Yleisemmin eri ikäisten kaupunkilaisten hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä, jotka on jo kirjattu kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan, ei ole erikseen kirjattu tähän suunnitelmaan. Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2024-2025 kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet on kohdennettu kaikille ikäryhmille huomioiden erityisesti työikäiset, ikääntyneet ja eri tavoin toimintakykyiset asukkaat.

Suunnitelma luo hyvän pohjan valtuustokauden loppuajaksi, ja sitä tullaan hyödyntämään seuraavan koko valtuustokauden laajan hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelmakokonaisuuden valmistelussa.

Ikääntyneiden osallisuuden edistäminen on nostettu tärkeäksi osaksi suunnitelman painopisteitä ja tavoitteita, sillä osallisuuden kokeminen ja sosiaaliset verkostot parantavat elämänlaatua sekä vähentävät syrjäytymisen riskiä. Näin ollen sillä on myös vaikutusta muuhun turvallisuuden kokemukseen sekä fyysiseen että mielen hyvinvointiin. Ihminen kokee itsensä osalliseksi, kun hän voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun, yhteisiin asioihin ja osallistua yhteisön toimintaan. Ikääntyneillä osallisuuden kokemisessa korostuu se, että hän voi elää aktiivista elämää mahdollisimman pitkään tutussa ja turvallisessa ympäristössä.

1. Ikääntyneen väestön osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit	Toteutunut
Mahdollistamme ylisukupolvisia ja -kulttuurillisia kohtaamispaikkoja ja niiden saavutettavuutta.	Kartoitetaan mahdollisia kohtaamispaikkoja esimerkiksi asuinalueiden, koulujen, varhaiskasvatuksen ja nuorisotilojen sisä- ja ulkotiloja esteettömyys huomioiden.	Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä kaupungin eri toimialojen kanssa	Toteutuneet kartoitukset ja jatkotoimenpiteet.	2024
	Järjestetään kuljetuksia ikääntyneen väestön tapahtumiin osana asukasbudjetin toteutusta.	Hyvinvointikoordinaattori	Toteutuneet asukasbudjetin toteutukset, käyttäjämäärät	2024
Tuemme vapaaehtoistyötä ja järjestöjen toimintamahdollisuuksia.	Mahdollistetaan ja järjestetään yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvoston sekä eläkeläisjärjestöjen kanssa ikääntyneille suunnattuja tilaisuuksia ja tapahtumia.	Kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut, kotoutumispalvelut, hyvinvointikoordinaattori	Toteutuneet tilaisuudet ja tapahtumat, kävijämäärät	2024
	Kehitetään vapaaehtoistyöryhmän toimintaa yhteistyössä järjestöiden, seurakunnan ja Varhan kanssa.	Hyvinvointikoordinaattori, vapaaehtoistyöryhmä	Vapaaehtoistyöryhmän toiminta ja toimintamallit.	2024
	Edistetään ylisukupolvista toimintaa ja yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulujen järjestöjen, seurakunnan ja Varhan kanssa.	Hyvinvointikoordinaattori, vapaaehtoistyöryhmä	Toteutuneet toiminnot	2024
Edistämme yhdenvertaisesti ikääntyneen väestön osallisuutta oman hyvinvoinnin ja elinympäristön kehittämiseen.	Kehitetään asukastilaisuuksia osana asukasbudjetointia kuten ideointi- ja yhteiskehittämisen tilaisuudet ikääntyneille ja eri tavoin toimintakykyisille kaupunkilaisille.	Hyvinvointikoordinaattori	Asukasbudjetoinnin prosessi kehitetty. Toteutuneet yhteiskehittämisen tilaisuudet ja työpajat.	2024 Toteutus 2025 osana asukasbudjettia.
	Toteutetaan ja kehitetään ikäihmisten liikuntaraatia.	Liikuntasuunnittelija, hyvinvointikoordinaattori	Liikuntaraati toteutunut x kertaa, kävijämäärät ja kehittämiskohteet	2024
	Osallistetaan tarvittaessa vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja monikulttuurisuustoimikunta suunnitelmien valmisteluun esimerkiksi asukaskyselyiden ja tilaisuuksien kautta.	Kaikki toimialat, hyvinvointikoordinaattori	Toteutuneet kyselyt ja tilaisuudet.	2024
	Toteutetaan viestintää tapahtumista ja tilaisuuksista myös muuten kuin diginä esim. palveluoppaat ja mainokset, sekä tiedotetaan perheille suunnatuista tapahtumista myös ikääntyneelle väestölle.	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Raisio-opisto, liikuntapalvelut, hyvinvointikoordinaattori	Toteutunut viestintä, palveluoppaat	2024
	Toteutetaan hyvinvointikysely tiedolla johtamisen tueksi myös ikääntyneen väestön osalta.	Hyvinvointikoordinaattori	Kysely toteutettu ja tuloksia hyödynnetty hyvinvointisuunnitelmassa.	2024 Toteutuu keväällä 2025 opinnäytetyönä.

2. Ikääntyneelle väestölle saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit	Toteutunut
Tuemme digiosaamista ja mahdollistamme tarvittaessa digiapua yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Toteutetaan ja kehitetään digiasioihin liittyviä kursseja, opastuksia ja tilaisuuksia sekä tuodaan esille myös muiden toimijoiden toimintaa kuten seurakunta.	Raisio-opisto, kirjastopalvelut yhteistyössä Rasekon kanssa, seurakunta	Toteutuneet opastukset, kurssit ja tilaisuudet.	2024
Edistämme ikääntyneen väestön turvallisuuden tunnetta omassa arjen toimintaympäristössä.	<p>Toteutetaan esteettömyyskartoituksia vanhus- ja vammaisneuvostoa osallistaen.</p> <p>Jaetaan liukuesteitä kerran vuodessa yli 65-vuotta täyttäneille raisiolaisille sekä katujen ylläpito.</p> <p>Raisiossa määritetään yhteiset turvallisemman tilan periaatteet ja ne otetaan käyttöön kaupungin toimipisteissä.</p> <p>Valmistellaan Varhan ja kuntien alueellinen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön toimenpidesuunnitelma.</p> <p>Selkeytetään kunnan ja Varhan rooleja lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä myös ikäihmisten osalta.</p> <p>Alueiden kaavamääräyksissä ja tontinluovutuskilpailujen ehdoissa huomioidaan yhteisöllisyyteen ja yhteiskäyttöiloihin liittyviä kriteeristöjä, jotka tukevat monipuolista asuntotarjontaa.</p>	<p>Toimialat</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori Infrapalvelut</p> <p>Kaikki toimialat</p> <p>Varhan alueellinen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön yhdyshenkilöverkosto, hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä eri toimialojen kanssa</p> <p>Raisio-Rusko-Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä</p> <p>Kaupunkikehityspalvelut, RaVu</p>	<p>Toteutetut kartoitukset ja jatkotoimenpiteet</p> <p>Liukuesteitä jaettu x määrä. Kaatumisista ja putoamisista johtuvat hoitojaksot yli 65 - vuotiailla</p> <p>Turvallisemman tilan periaatteet kartoitus tehty ja käytössä kaupungin toimipisteissä, x-määrä</p> <p>Alueellinen toimenpidesuunnitelma valmisteltu, jatkotoimenpiteet</p> <p>Yhteistyörakenteet ja -mallit Varhan kanssa mm. valmisteltu Raisio-Rusko-Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmän vuosikello, jatkotoimenpiteet</p> <p>Hyväksytyt ja lainvoimaistuneet asemakaavat. Kaavojen nähtävilläolopäivät vuodessa.</p>	<p>2024</p> <p>2024</p> <p>2024</p> <p>2024 Valmis.</p> <p>2024</p> <p>2024 Hyväksyttiin 4 asemakaavaa, joista 3 oli tie- ja yritysaluekaavoja. Ainoassa hyväksytyssä asumisen asemakaavassa ei ollut toimenpiteen mukaisia kriteereitä mukana. Luovutettiin kerrostalotontteja Kuloistenniitty 1 -alueelta, joiden tontinluovutusehdoissa oli vahvasti mukana yhteiskäyttöön ja yhteisöllisyyteen liittyviä elementtejä.</p>

3. Ikääntyneen väestön fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit	Toteutunut
Mahdollistamme ikääntyneen väestön omaehtoista liikkumista ja aktiivista arkea.	<p>Toteutetaan Varsinais-Suomessa Voimaa vanhuuteen –ohjelmaa.</p> <p>Valmistellaan soveltavan liikunnan strateginen työkirja osana hyvinvointisuunnitelmaa.</p> <p>Toteutetaan ja kehitetään kohdennettuja toimintamuotoja lähellä ikääntynyttä väestöä kuten Yhdessä Kotikulmilla –toiminta. Kehittäminen terveyden edistämisen määrärahan osalta, jos hankerahoitusta saadaan vuodelle 2025.</p> <p>Järjestetään voima- ja tasapainoharjoitteluryhmiä.</p> <p>Toteutetaan Rasion kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmaa.</p> <p>Sisäisten linjojen suunnittelun yhteydessä huomioidaan palvelulinjojen tarpeet ja vaihtoehdot.</p>	<p>Liikuntapalvelut</p> <p>Liikuntapalvelut, hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Rasion kävelyn ja pyöräilyn työryhmä</p> <p>Kaupunkikehitys- ja infrapalvelut</p>	<p>Voimaa vanhuuteen –ohjelma toteutuneet toimenpiteet.</p> <p>Soveltavan liikunnan strateginen työkirja valmisteltu, jatkotoimenpiteet.</p> <p>Toteutetut toiminnot ja toimintamallit, kävijämäärät ja palautteet</p> <p>Kaatumisista ja putoamisista johtuvat hoitajakset yli 65 -vuotiailla</p> <p>Edistämishjelman toteutuneet toimenpiteet.</p>	<p>2024</p> <p>2024</p> <p>Suunnitelmissa osana hvs 2026-2029.</p> <p>2024 Aloitettu Yhdessä Kotikulmilla toiminta. Hankerahoitusta ei saatu 2025.</p> <p>2024</p> <p>2024</p> <p>2024</p>
Edistämme ikääntyneen väestön kestäviä elintapoja ja viestimme yhteistyössä toteutettavista toimintamalleista.	<p>Kehitetään Rasion liikuntaneuvontamallia osana Varhan elintapaohjauksen palvelupolkua.</p> <p>Tiedotetaan vanhus- ja vammaisneuvostoa yhdyspintatoimintamalleista kuten Varhan Arkeen Voimaa - itsehoidon ryhmätoimintamalli.</p> <p>Vahvistetaan yhteistyötä ehkäisevässä päihdetyössä muun muassa järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa mm. kampanjoiden ja tempausten järjestämisessä.</p>	<p>Liikuntapalvelut, Varhan elintapaohjaus</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä Varhan Arkeen Voimaa yhteyshenkilön kanssa</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä järjestöjen ja eri toimialojen kanssa</p>	<p>Liikuntaneuvontamalli käytössä.</p> <p>Toteutuneet toimintamallit ja tiedotus</p> <p>Toteutuneet tilaisuudet ja kampanjat, tempaukset, EPT-toimintamallit</p>	<p>2024 Kehittämistyö ja pilotointi käynnissä.</p> <p>2024</p> <p>2024</p>
Mahdollistamme ikääntyneen väestön osallisuuden virkistys- ja ulkoilualueiden kehittämisessä	Toteutetaan asukasbudjetointia ja yhteiskehittämisen tilaisuuksia ikääntyneelle väestölle.	Hyvinvointikoordinaattori, kaikki toimialat	Asukasbudjetointi ja yhteiskehittämisen tilaisuudet toteutettu.	<p>2024 Toteutettu ASBU 2023-2024 toteutuksia vuonna 2024</p> <p>Yhteiskehittämisen tilaisuudet toteutuvat osana ASBU 2025-2026 prosessia.</p>

4. Ikääntyneen väestön mielen hyvinvoinnin edistäminen

Tavoite	Toimenpide	Vastuutahot	Mittarit	Toteutunut
Edistämme yhteistyötä ja toimintamalleja yksinäisyyden ehkäisemiseksi.	<p>Mahdollistetaan yhteiskuljetuksia ikääntyneille suunnattuihin toimintoihin osana asukasbudjetoinnin toteutusta.</p> <p>Kehitetään jalkautuvaa ystävöimintää yhteistyössä mm. järjestöjen ja seurakunnan kanssa sekä kartoitetaan löytävän / etsivän vanhustyön mahdollisuuksia.</p> <p>Toteutetaan ja kehitetään yhteistyössä muun muassa ryhmiä, kursseja, tilaisuuksia ja tapahtumia ikääntyneelle väestölle mielen hyvinvoinnin tukemiseksi.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori, vapaaehtoistyöryhmä</p> <p>Kirjasto- kulttuuri- ja museopalvelut, liikuntapalvelut, Raisio-opisto, vanhusneuvosto, hyvinvointikoordinaattori, vapaaehtoistyöryhmä</p>	<p>Toteutuneet opastukset, kurssit ja tilaisuudet.</p> <p>Toteutuneet ystävöimintamallit. Kartoitus löytävän vanhustyön mahdollisuuksista tehty.</p> <p>Toteutuneet tilaisuudet ja tapahtumat, kävijämäärät, palautteet</p>	<p>2024</p> <p>2024 Kulttuuriystävöimintä-pilotointi yhteistyössä Punaisen Ristin kanssa 2025. Kartoitettu etsivän vanhustyön mahdollisuuksia.</p> <p>2024</p>
Vahvistamme yhteistyöverkostoja ja palvelupolkuja Varhan kanssa ja toteutamme monikanavaista ja saavutettavaa tiedottamista.	<p>Valmistellaan Varhan ja kuntien alueellinen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön toimenpidesuunnitelma.</p> <p>Vahvistetaan paikallista yhteistyötä järjestöjen, seurakunnan ja Varhan kanssa tietoisuuden ja vaikuttavien toimintojen lisäämiseksi ehkäisevässä päihde- ja väkivaltatyössä sekä mielen hyvinvoinnin edistämisessä ikääntynyt väestö huomioiden.</p> <p>Toteutetaan alueellinen lähisuhdeväkivallan kysely ja määritellään jatkotoimenpiteet ikääntyneen väestön näkökulmasta.</p>	<p>Hyvinvointikoordinaattori ja eri toimialat yhteistyössä Varhan alueellisen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön yhdyshenkilöverkosto ja järjestöjen kanssa.</p> <p>Hyvinvointikoordinaattori ja eri toimialat yhteistyössä Varhan alueellisen mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön yhdyshenkilöverkosto ja järjestöjen kanssa.</p> <p>Rusko, Raisio ja Naantali lähisuhdeväkivallan ehkäisy työryhmä</p>	<p>Toimenpidesuunnitelma valmisteltu.</p> <p>Jatkotoimenpiteet, toimintamallit</p> <p>Kysely toteutettu ja jatkotoimenpiteet asetettu.</p>	<p>2024</p> <p>2024 Valmisteltu pilotointeja, toteutus 2025 aikana.</p> <p>2024 Ei toteutunut. Alueellinen suunnitelma toteutukselle 2026 tai 2027.</p>

6. Nostoja Raision kaupungin terveyden edistämisen
aktiivisuudesta (TEAvisari) ja HYTE-kertoimesta

raisio

TEAvisari eli Raision kuntatasoinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen aktiivisuuden mittarointi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kerää kahden vuoden välein tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä, jota kutsutaan TEAvisariksi. Tulokset antavat kokonaiskuvaa kunnan toiminnasta kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Tällä tuetaan myös koulujen terveydenedistämistoimien suunnittelua ja johtamista.

Tiedonkeruilla selvitetään esimerkiksi toimenpiteitä, resursseja ja poikkihallinnollisia toimintakäytäntöjä, TEAvisari antaa tukea tietoa niin kunnille kuin hyvinvointialueille kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

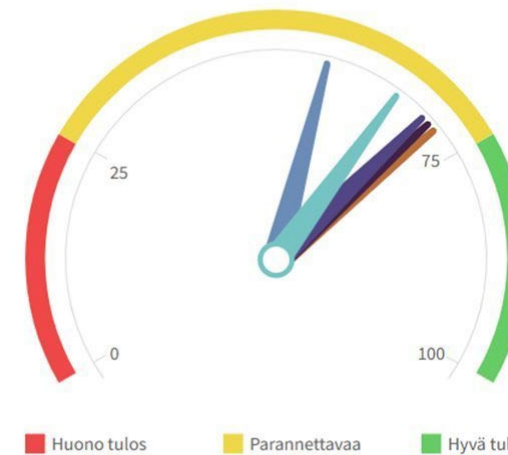
TEAvisarin tiedonkeruut toistuvat säännöllisesti. Tiedonkeruuta tehdään parittomina vuosina kuntajohdon ja kulttuurin osalta sekä parillisina vuosina liikunnasta, perusterveydenhuollosta, lukioista ja ammatillisesta perustutkintokoulutuksesta.

Raision tuloksissa kaikkien sektorien TEAvisarin keskiarvo 67 on niin Varsinais-Suomen hyvinvointialueen Varhan kuin koko maan lukua hieman alhaisempi, joka on 70. Kaikkien sektorien osalta ollaan kuitenkin jo lähempänä hyvää tulosta mutta jokaisen osalta on parannettavaa.

Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja liikunnan osalta ollaan jo lähellä hyvää tulosta. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta tulos Varhaan ja koko maahan verrattuna on jopa keskimääräistä parempi. Kuntajohdon ja kulttuurin osalta ollaan kuitenkin selkeästi niin Varhan kuin maan keskiarvoa alempana.

Kuntajohdon ja kulttuurin osalta viimeisin tiedonkeruu oli keväällä 2023, jolloin katsottiin vuoden 2022 tilannett. TEAvisaria ja toimenpiteitä on käsitelty tämän jälkeen aktiivisesti vuosien 2023-2024 aikana. Toimenpiteitä on tehty ja nämä tulevat näkymään positiivisena muutoksena vuoden 2025 TEAvisarin osalta. Keväällä 2025 toteutetaan seuraava tiedonkeruu kuntajohdon ja kulttuurin osalta. Seuraavan sivun taulukko avaa tarkemmin TEAvisarin eri sektorien vuosittaista kehityskaarta.

Kaikki sektorit : Raisio 2024

- Kuntajohto
 - Perusopetus
 - Lukiokoulutus
 - Ammatillinen koulutus
 - Liikunta
 - Hyvinvointialueet
 - Kulttuuri
- Aineisto päivitetty 20.12.2024

Pisteet	Raisio	Varsinais-Suomen hyvinvointialue	Koko maa
Kaikki sektorit	68	70	70
Kuntajohto	56	74	83
Perusopetus	71	64	64
Lukiokoulutus	72	68	67
Ammatillinen koulutus	..	66	66
Liikunta	69	73	69
Hyvinvointialueet	..	51	59
Kulttuuri	65	74	72

TEAvisari eli Raision kuntatasoinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen aktiivisuus

Taulukossa näkyy TEAvisarin kehityskulku sektoreittain vuodesta 2013 alkaen. Tiedonkeruiden aikataulu eri sektorien osalta toteutetaan eri vuosina, joten tämän vuoksi kaikkien sektorien tuloksia ei näy kaikkien vuosien kohdalla.

TEAvisarin tiedonkeruun usean sektorin tulokset ovat mukana myös HYTE-kertoimen laskennassa prosessi-indikaattoreina, jotka kuvaavat kunnan voimavaroja ja toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Näin ollen tuloksilla on myös vaikutusta kunnan HYTE-kertoimen samaan valtiosuuteen. Yksittäisiä indikaattoreita ei kuitenkaan kannata pelkästään katsoa vaan kehittymistä kokonaisuuden kautta. Tämän vuoksi TEAvisariin on avattu myös näkymä kunnille mm. TOP 10 kehitettävistä toimenpiteistä.

Alla on kuvattu TEAvisarin osalta nostetut prosessi-indikaattori eli toimintaa kuvaavat indikaattorit, jotka ovat kuntien HYTE-kertoimen laskennassa mukana.

Toimintaa kuvaavat indikaattorit:

1. **kuntajohto** (5 yksittäistä indikaattoria)
2. **liikunta** (5 yksittäistä indikaattoria)
3. **peruskoulut** (4 yksittäistä indikaattoria)
4. **kulttuuri** (1 yksittäinen indikaattori)

Pisteet	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Kaikki sektorit	67	67	65	66	64	68	79	76	75	68	66	65
Kuntajohto	..	56	..	46	..	50	..	84	..	81	..	65
Perusopetus	..	71	..	69	..	70	..	69	..	64	..	65
Lukiokoulutus	70	..	70	..	76	..	82	..	77	..
Ammatillinen koulutus
Liikunta	69	..	73	..	87	..	91	..	82	..	61	..
Hyvinvointialueet
Kulttuuri	..	65	..	63	..	41

[Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohtossa - TEA](#)

[Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA](#)

[Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA](#)

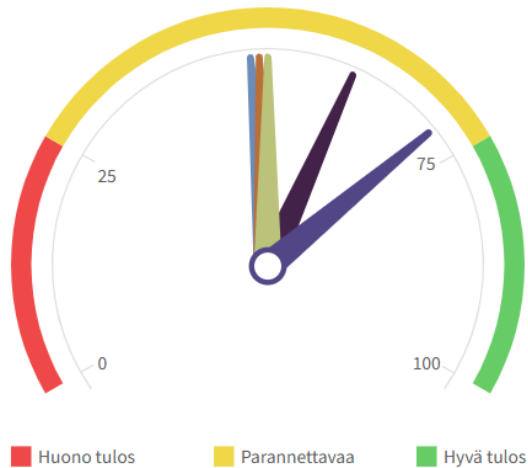
Seuraavalla sivulla avataan vielä kuntajohdon ja kulttuurin TEAvisari tuloksia vuodelta 2023.

raisio

Lähde: teaviisari.fi

Kuntajohdon ja kulttuurin TEAvisari tulokset 1/2

Kuntajohto : Raisio 2023

Kuntajohto

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Osallisuus

Aineisto päivitetty 25.02.2025

Kuntajohdon TEAvisari tuloksissa vuodelta 2023 jäädään kaikkien osaluokkien osalta selkeästi alle niin alueellisen kuin koko maan tason. Osallisuuden osalta ollaan jo lähellä hyvää tasoa, mutta vielä on kehitettävää.

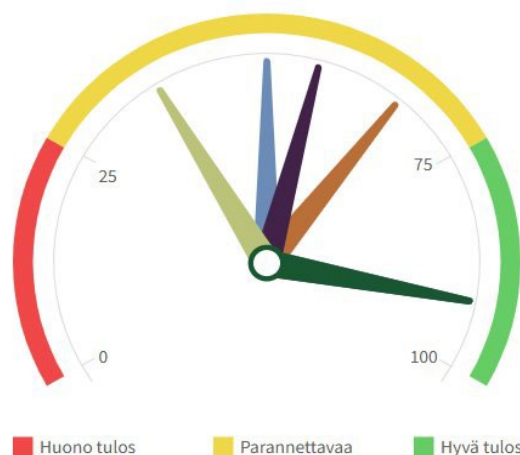
← Pisteet	Raisio	Varsinais-Suomen hyvinvointialue	Koko maa
Kuntajohto	56	74	83
Sitoutuminen	48	69	83
Johtaminen	49	80	86
Seuranta ja tarveanalyysi	60	82	90
Voimavarat	50	66	79
Osallisuus	71	75	77

Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämiseksi hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja info ind. 5335	Varsinais-Suomen hyvinvointialue					
	Kaarina	100	100	100	100	100
	Lieto	100	100	100	100	100
	Naantali	100	100	100	100	100
	Raisio	0	0	0	100	100
	Rusko	100	100	100	100	100
	Turku	100	100	100	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista info ind. 5331	Varsinais-Suomen hyvinvointialue					
	Kaarina	100	100	100	100	100
	Lieto	100	100	100	100	100
	Naantali	100	100	100	100	100
	Raisio	100	100	100	100	0
	Rusko	100	100	100	100	100
	Turku	100	100	100	100	100

Viereisessä laatikossa on muutama nosto kuntajohdon TEAvisarin tulosten näkymästä osana HYTE-kertoimen laskentaa. Taulukossa Raisiota on verrattu hyvinvointialueen ja verrokkikuntien tuloksiin näiden osalta. Raision osalta tuloksissa näkyy ylempi indikaattori skaalauksena 100 eli täydet pisteet sekä alempi indikaattori 0-tuloksena. Näillä on suora vaikutus HYTE-kertoimen kokonaislaskennassa. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on tärkeää konkretisoida myös kunnan talousarvioasiakirjoissa. Näin varmistetaan myös toiminnan resurssit, joilla voidaan toteuttaa annettuja tavoitteita.

Kuntajohdon ja kulttuurin TEAvisari tulokset 2/2

Kulttuuri : Raisio 2023

Kulttuurin TEAvisari tuloksilla on vaikutusta myös kunnan HYTE-kertoimeen. Laskentaan on tällä hetkellä otettu mukaan kunta madaltaa kulttuurin osallistumisen kynnystä -indikaattori, joka kuvaa sitä, miten kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa.

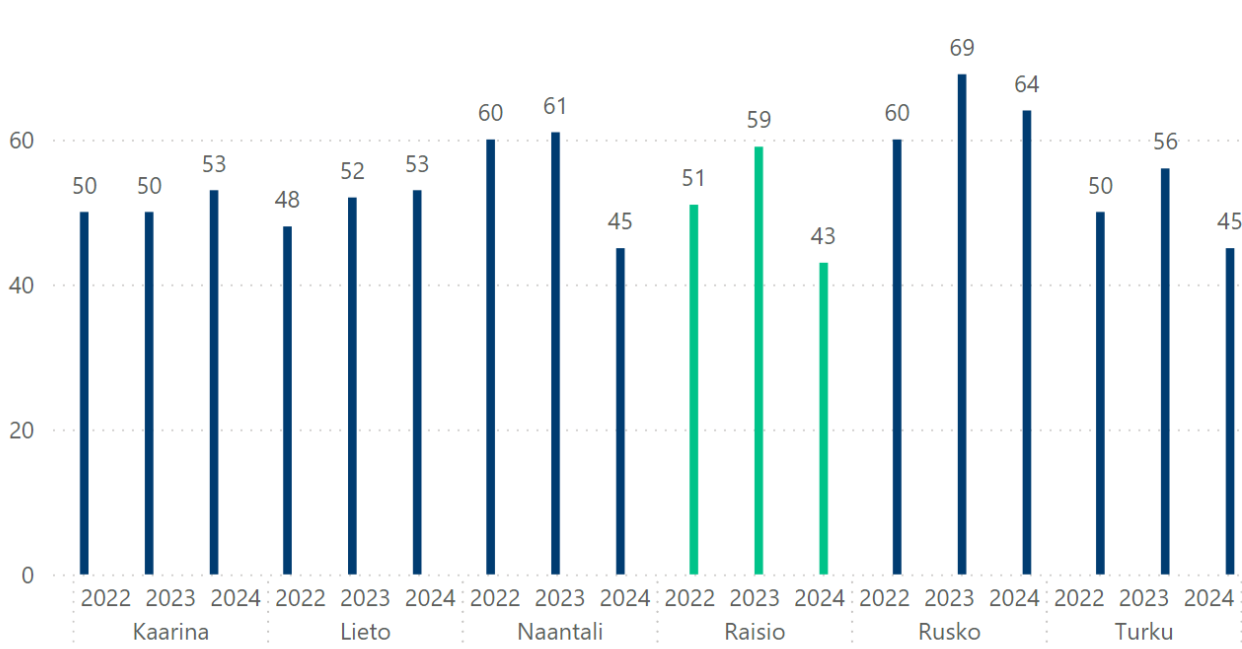
Kulttuurin osalta TEAvisarin osalta jäädyään myös suurimmaksi osaksi alle alueellisen kuin maan tason mutta mm. osallisuus ja muut ydintoiminnot luvut (sisältää niin ryhmätoiminnan, päätöstenvaikutusten arvioinnin kuin kulttuurikasvatusta edistävät toimenpiteet) ovat selkeästi niin alueellista kuin koko maan tasoa korkeampi ja TEAvisarin osalta hyvällä tasolla. Muissa osa-alueissa jäädyään parannettavaa tasolle, ja voimavarojen (sisältäen mm. taloudellisen tukemisen mahdollistamisen kuin henkilöstöresurssit) osalta jäädyään jopa lähemmäs huonoa tulosta.

Pisteet	Raisio	Varsinais-Suomen hyvinvointialue	Koko maa
Kulttuuri	65	74	72
Sitoutuminen	50	71	66
Johtaminen	66	81	72
Seuranta ja tarveanalyysi	56	67	66
Voimavarat	37	61	65
Osallisuus	92	75	78
Muut ydintoiminnot	92	88	82

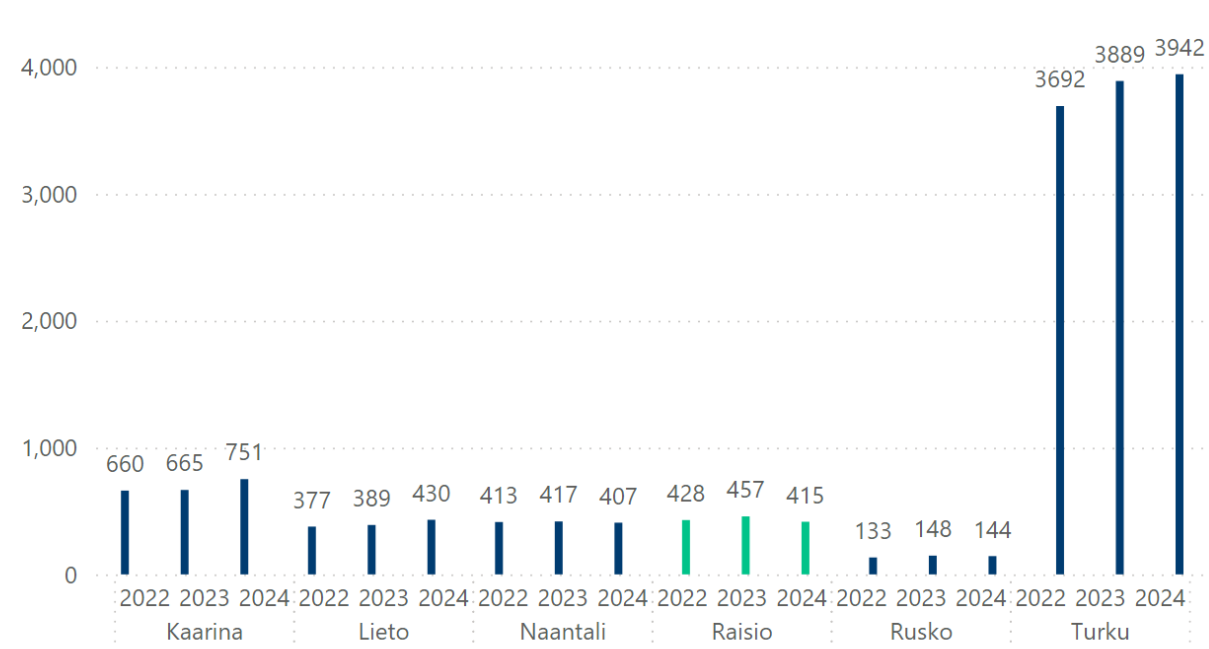
HYTE-kerroin eli kannustin kunnille

- **HYTE-kerroin eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa on kannustin, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.**
- Valtionosuuden lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella, eli niin toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista kuin tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattoreita on yhteensä 21, ja ne arvioidaan määrääjoin.
- Indikaattorit ovat mukana Rasion sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattorilistauksessa THL:n määrittämän hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällön mukaisesti.
- Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on niin elinvoimaisen kunnan kuin hyvinvointialueen edellytys.
- **Prosessi-indikaattorit eli toimintaa kuvaavat indikaattorit on kerätty THL:n TEAvisari-tiedonkeruiden yhteydessä suoraan kunnista.** Kuntajohdon, liikunnan ja perusopetuksen tiedonkeruista on laadittu tilastokatsaus, jonka yhteydessä on myös laatuseloste.
- **Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla.** Niiden avulla mitataan muutosta. Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta.
- Laskennassa etsitään jokaisen tulosindikaattorin kohdalla kaikkien kuntien pienin erotus ja suurin erotus. Suurin erotus kuvaa parasta positiivista kehitystä. Kuntakohtaiset pistemäärät skaalataan edellä mainittujen minimien ja maksimien avulla.
- Suurimmasta erotuksesta tulee arvo, jolla tulosindikaattorista saa sata pistettä ja pienimmästä erotuksesta arvo, jolla tulosindikaattorista saa nolla pistettä. Loput pistemäärät nollan ja sadan pisteen välillä määräytyvät sen mukaan, mihin kohtaan erotusten vaihteluväliä kunnan erotus osuu. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetasossa, saa kunta sen osalta maksimipisteet.
- Skaalauksen ansiosta pistemäärät ovat vertailukelpoisia eri indikaattoreiden välillä. Lisäksi jo pienellä parannuksella kunta voi saada hyviä pistemääriä, jos muutos on hyvä kaikkien muiden kuntien tilanteeseen verrattuna.

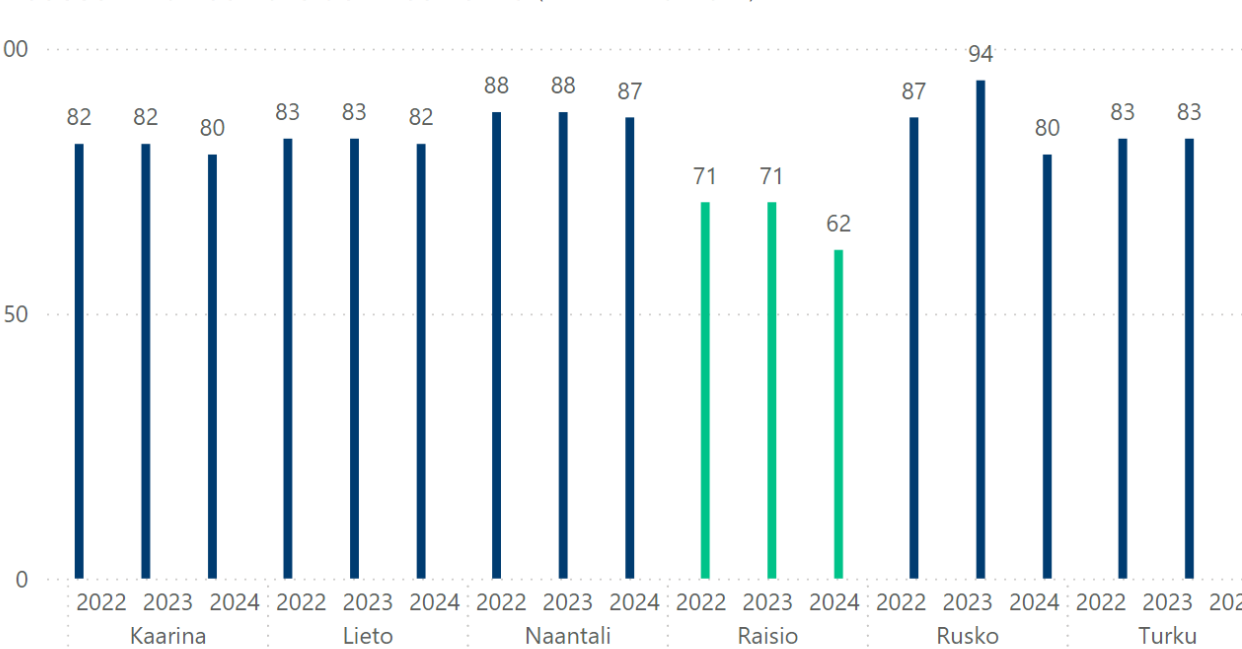
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

Muutos johtuu niin prosessi- kuin tulosindikaattorien kokonaistuloksen laskusta. Kokonaistuloksissa näkyy esimerkiksi prosessi-indikaattoreina olevat TEA-tiedonkeruun tulokset kuntajohdon, kulttuurin, perusopetuksen ja liikunnan tiedonkeruiden osalta. Raision osalta tuloksissa näkyy vielä jonkin verran 0 tuloksia, mikä tarkoittaa sitä, että ne laskevat prosessi-indikaattorien keskiarvoa HYTE-kertoimen osalta.

Kuntajohdon ja kulttuurin osalta tiedonkeruu on tehty viimeksi vuonna 2023. Näiden osalta tiedonkeruut tullaan toteuttamaan seuraavaksi keväällä 2025. Toimenpiteitä on tehty vuosien 2023-2024 aikana, ja nämä tulevat näkymään vuoden 2025 HYTE-kertoimessa.

Tulosindikaattoreissa näkyy keskiarvoa laskevana esimerkiksi yli 65-vuotiaiden lisääntyneet kaatumiset ja siitä koituvat hoitajaksot, koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden nuorten noussut määrä sekä 8.-9. luokkalaisten nuorten ylipainon nousu sekä terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien 8. ja 9. luokkalaisten määrän nousu.

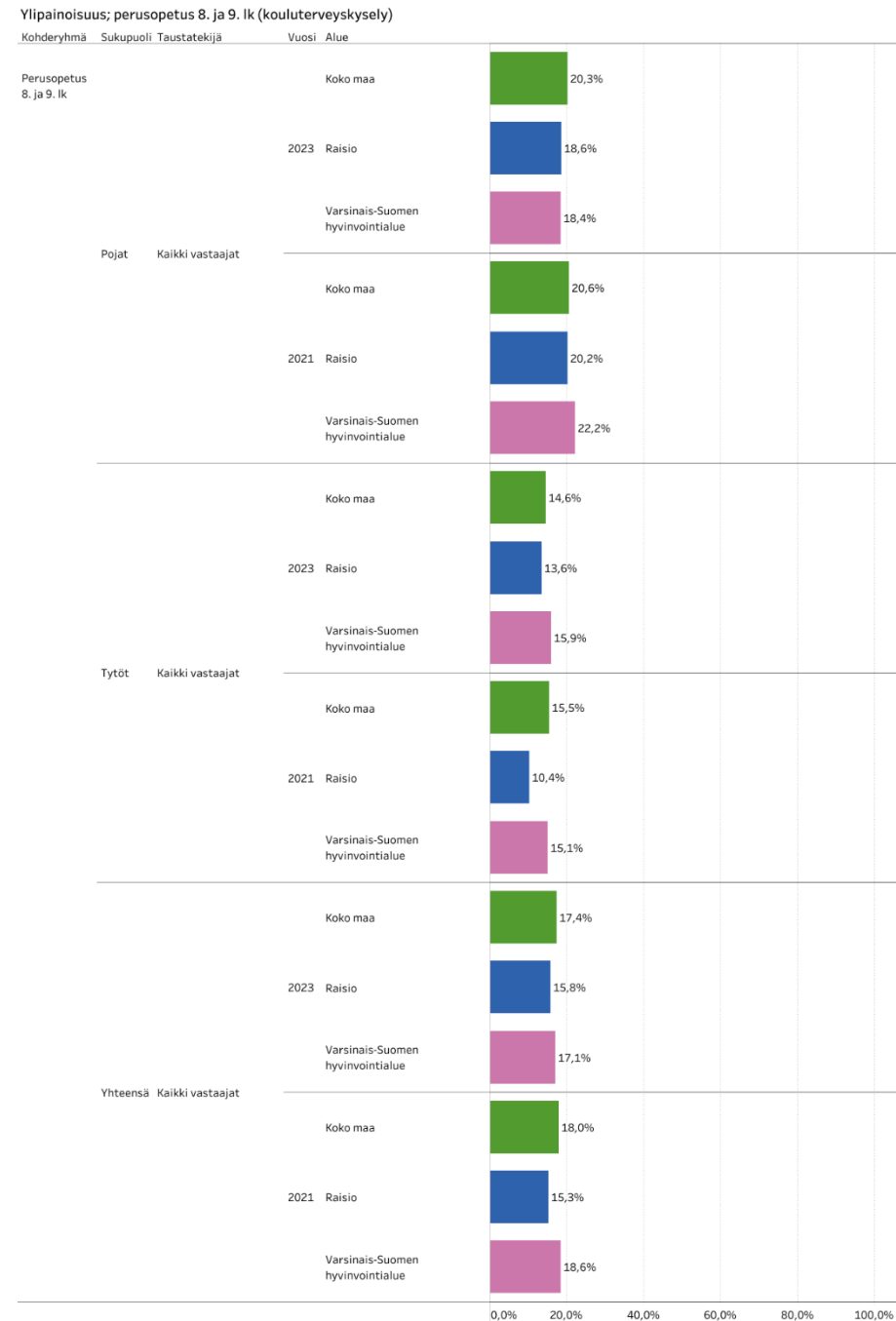
Tulosindikaattorit ovat mukana Raision hyvinvointisuunnitelman hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mittarikokonaisuudessa, joten näitä sekä TEA-aviisaria tarkastellaan aktiivisesti niin toimialoilla kuin HYTE-johtoryhmässä ja osana raisiolaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä oikeasuuntaisten tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamiseksi.

7. Nostoja eri ikäisten raisiolaisten hyvinvoinnin tilasta ja kehittämisestä

Indikaattorit ovat päivittyneet pääsääntöisesti vasta vuoden 2023 tiedoilla. Hyödynnetty Raision hyvinvointisuunnitelmien yhteydessä liitteenä raportoituja hyvinvointikertomuksia sekä päivitetty tietoa niiden indikaattorien osalta, jotka on jo saatavilla vuoden 2024 tiedoilla. Tilannekuvassa mukana HYTE-kertoimeen vaikuttavia indikaattoreita sähköisen hyvinvointikertomustyön vähimmäistietosisällön mukaisesti.

raisio

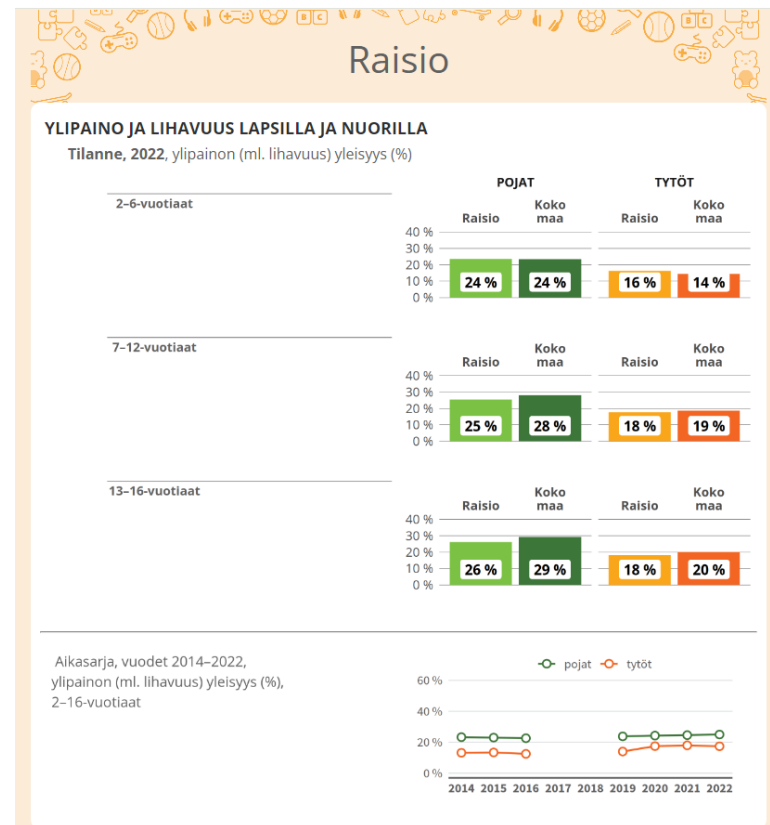

Väri, Alue
 1, Koko maa
 2, Raisio
 3, Varsinais-Suomen hyvinvointialue

Ylipainoisuuden nousu ja fyysisen aktiivisuuden lasku ovat myös näkyviä ilmiöitä eri ikäisten lasten kohdalla myös alle kouluikäisten kohdalla.

Poikien suhteellinen määrä ylipainoisuuden osalta on korkeampi kuin tyttöjen osuus. Yhtenä synnä on fyysisen aktiivisuuden väheneminen. Fyysisen toimintakyvyn muutoksia, haasteita ja onnistumisia esitellään seuraavilla sivuilla.

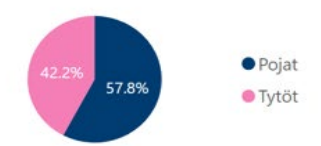
8.-9.luokkalaisten tuloksissa vuonna 2019 ylipainoisia oli 12,5 % ja vuonna 2021 15,3 % 8.-9.luokkalaista, kun taas vuonna 2023 määrä oli noussut 15,8 %:iin.

Ylipaino, % 8.-9. luokkalaista

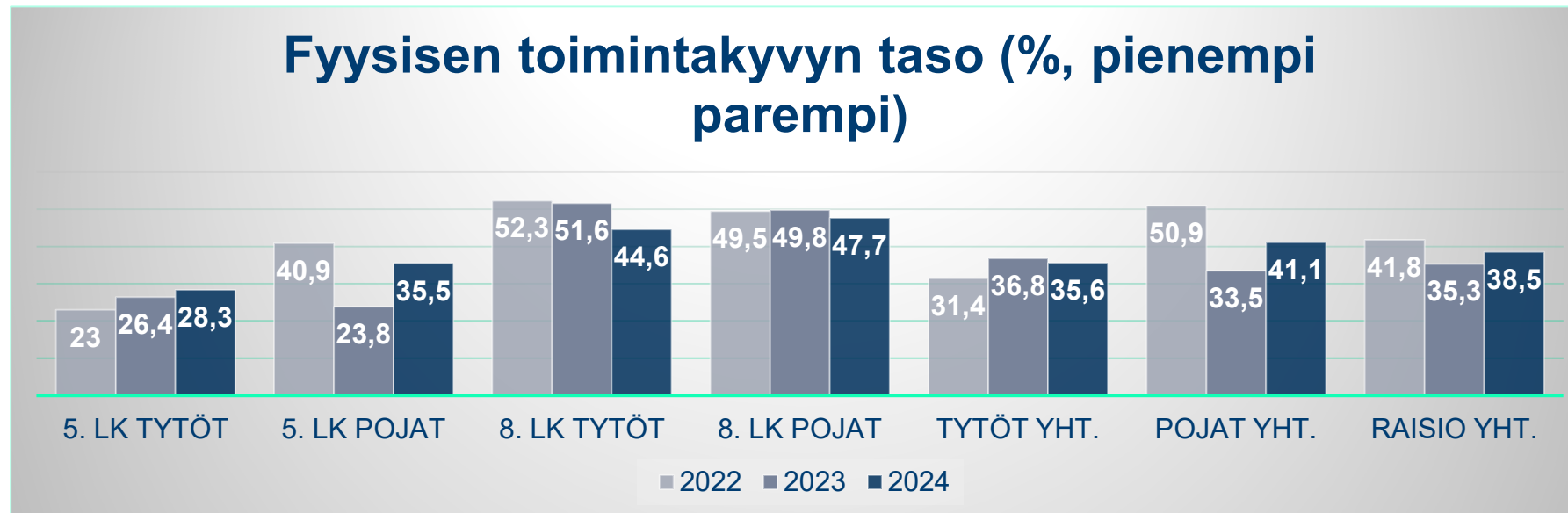
Raisio sukupuolijakauma (2023)

Lasten ja nuorten fyysinen kunto

Raision Move! –mittausten tulokset 2024

- Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tavoitteena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen.
- Mittauksissa oli 5. luokkalaisia 240
 - Mittaukset toteutetaan yhteisessä mittauspäivässä ulkopuolisten mittaajien johdolla
 - Viivajuoksu toteutetaan kouluilla opettajan johdolla
- Mittauksissa oli 8. luokkalaisia 263
 - Mittaukset toteutetaan liikunnanopettajien johdolla liikuntatunneilla
- Vuoden 2023 mittauksiin verrattuna 5.lk tulokset ovat heikentyneet
 - Erityisesti huomioitavaa on poikien liikkuvuus ja tyttöjen kestävyys
- Vuoden 2023 mittauksiin verrattuna 8.lk parantanut tuloksia
 - Erityisesti sekä tyttöjen että poikien kestävyys parantunut
- Valtakunnallisiin tuloksiin verrattuna
 - Tyttöjen tulokset ovat paremmat
 - Poikien tulokset ovat heikommat
 - Raisio samalla tasolla
 - Kokonaistulos ja vuosivertailu on kuvattu alla

Raisiolaiset lapset

Lähde: Tilastohaku
- [Sotkanet.fi](https://www.sotkanet.fi),
[Tilasto- ja
indikaattoripankki](https://www.tilasto-ja-indikaattoripankki.fi)

• Mitä tulisi jatkossa huomioida?

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien yläkoululaisten poikien osuus vähentynyt:

• 2021 **40 %** → 2023 **34 %**

Hengästyttävää liikuntaa liian vähän harrastavien yläkoululaisten tyttöjen osuus kasvanut:

• 2021 **21 %** → 2023 **29 %**

Ohjattuun liikuntaan osallistuvien yläkoululaisten poikien osuus vähentynyt:

• 2021 **55 %** → 2023 **48 %**

Omatoimisesti vapaa-ajallaan liikkuvien yläkoululaisten tyttöjen osuus vähentynyt:

• 2021 **77 %** → 2023 **66 %**

Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien osuus kasvanut 8. luokkalaisilla:

• tytöt 2021 **45 %** → 2023 **52 %**
• pojat 2021 **39 %** → 2023 **49 %**

• Missä ollaan parannettu?

Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien osuus vähentynyt 5. luokan pojilla

• 2021 **36 %** → 2023 **24 %**

*"Koululiikunnan miellyttävyyden kehittäminen esimerkiksi pienemmät ryhmäkoot nuorille, jotka tarvitsevat tukea liikunnassa."
(Nuorisovaltuuston työpaja 2023)*

raisio

Raisiolaiset nuoret

Mitä tulisi jatkossa huomioida?

Vähintään tunnin päivässä liikkuvien ammattikoululaisten osuus vähentynyt

• 2021 **19 %** → 2023 **12 %**

Hengästyttävää liikuntaa liian vähän harrastavien lukiolaisten naisten osuus kasvanut

• 2021 **28 %** → 2023 **33 %**

Ohjattuun liikuntaan osallistuvien lukiolaisten miesten osuus vähentynyt:

• 2021 **44 %** → 2023 **31 %**

Omatoinisesti vapaa-ajallaan liikkuvien lukiolaisten miesten osuus vähentynyt

• 2021 **81 %** → 2023 **74 %**

Vähintään kuukausittain liikuntaa harrastavien/urheilevien ammattikoululaisten miesten ja lukiolaisten naisten ja miesten osuus vähentynyt

- Ammattikoulun miehet: 2021 **84 %** → 2023 **71 %**
- Lukion miehet: 2021 **90 %** → 2023 **84 %**
- Lukion naiset: 2021 **95 %** → 2023 **77 %**

Missä ollaan parannettu?

Hengästyttävää liikuntaa liian vähän harrastavien ammatillisen oppilaitoksen naisten osuus vähentynyt

• 2021 **43 %** → 2023 **36 %**

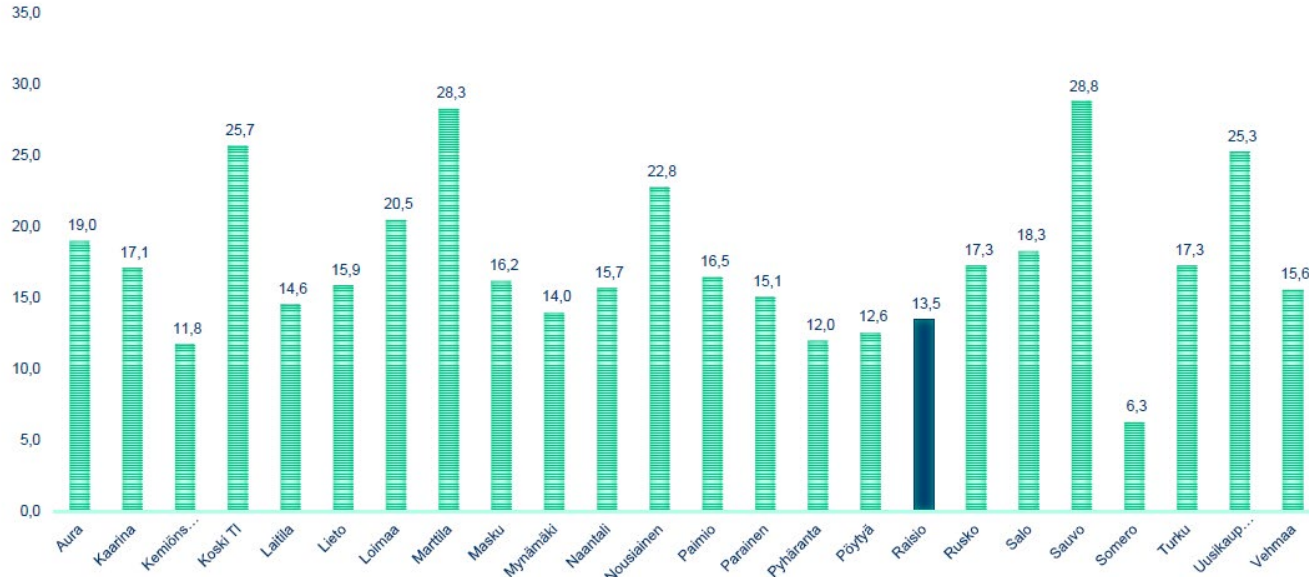
Vähintään tunnin päivässä liikkuvien lukiolaisten miesten osuus kasvanut

• 2021 **13 %** → 2023 **24 %**

Ohjattuun liikuntaan osallistuvien ammatillisen oppilaitoksen miesten osuus kasvanut

• 2021 **31 %** → 2023 **41 %**

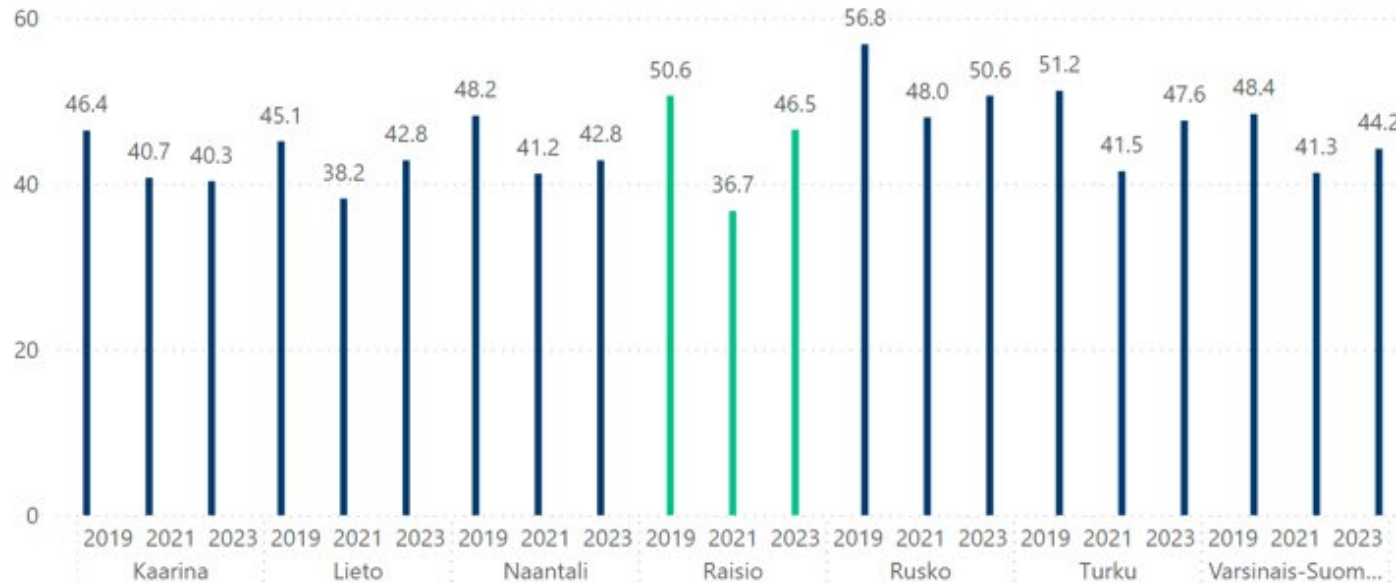
Kokee koulu-uupumusta, % 4.-5. luokkalaisista

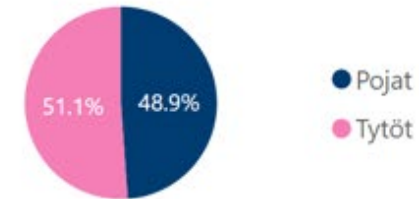
Yhä nuoremmat lapset kokevat koulu-uupumusta, ja tämä huolestuttava ilmiö on nähtävissä kouluterveyskyselyiden tuloksissa. Raisiossa jopa 13,5 % 4.-5.luokkalaisista kokee koulu-uupumusta. Alueellisesti luku on kuitenkin pienimpiä mutta tämä kasvanut ilmiö vaatii niin paikallista kuin alueellista ammatillista yhteistyötä.

Positiivisena voidaan nähdä lasten vaikuttamismahdollisuudet kouluissa. Raisiolaisista 4.-5.luokkalaisista 46,5 % on osallistunut koulun asioiden suunnitteluun, joka luo vahvaa pohjaa yhteiselle luottamukselle ja yhteen kuuluvuudelle.

Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun, % 4.-5. luokkalaisista

Raisio sukupuolijakauma (2023)

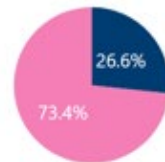
Kokee koulu-uupumusta, % Perusopetuksen 8.-9. luokkalaista

Positiivisena huomiona samanaikaisesti kuitenkin se, että esimerkiksi raisiolaisten nuorten määrä taiteen ja kulttuurin harrastamisen parissa on noussut. Vuonna 2021 määrä oli 44%, vuonna 2023 se oli jo 47 % 8.-9.luokkalaista.

Huomioitavaa on juuri tyttöjen osuus, jotka ovat kokeneet selkeästi enemmän myös kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta. 26,2 % 8.-9.luokkalaista vastasi kokevansa ahdistuneisuutta ja heistä 74,8 % oli tyttöjä. Tämä on tärkeä huomio, koska harrastamisella etenkin luovilla harrastamisen muodoilla kuten kulttuuri, musiikki ja taide harrastamisella sekä kokemuksilla on tutkitustikin positiivista vaikutusta mielen hyvinvointiin.

Raisio sukupuolijakauma (2023)

● Pojat
● Tytöt

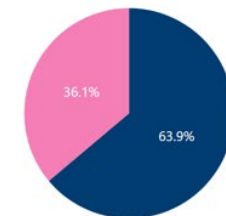
Koulu-uupumus 8.-9.luokkalaisten joukossa on noussut vuodesta 2019 alkaen ja vuoden 2023 kouluterveyskyselyiden tuloksissa 27 % perusopetuksen 8.-9.luokkalaista, joista 73,4 % tyttöjä, kokee koulu-uupumista. Samanaikaisesti 8.-9.luokkalaisten kokemus positiivisesta mielen hyvinvoinnista on laskenut vuoden 2021 26,5 %:sta 18,4 %:iin.

Tilanne vaatii muun muassa vahvaa verkostollista yhteistyötä niin asiantuntijoiden kuin vanhempien kanssa, vaikuttavia jalkautuvia toimintamalleja kuten yhteisövaikuttavuuden ideologian juurruttaminen, matalan kynnyksen tukea ja kohtaavia aikuisia sekä kuuntelua nuorten toimintaympäristöissä, sekä mahdollistamista ja tukea joka päiväiseen itsensä huolehtimiseen mielen hyvinvointia ja tasapainoa tukevien tekijöiden osalta kuten uni, ravinto, ihmissuhteet, tunteet, liikunta ja yhdessä liikkuminen, sekä harrastukset ja luova toiminta.

Kokenut vahvaa positiivista mielen terveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

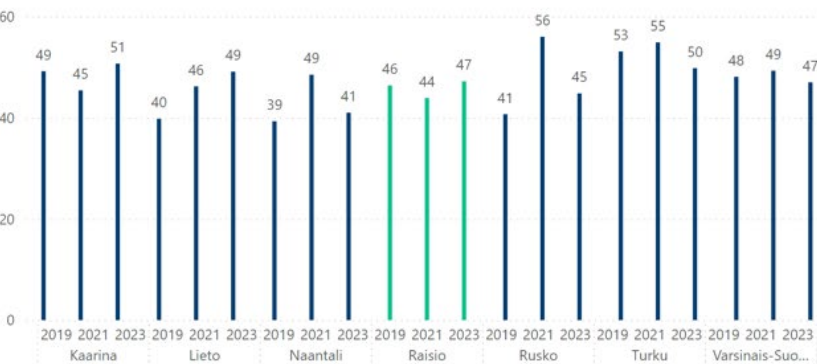

Raisio sukupuolijakauma (2023)

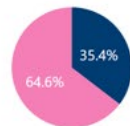

● Sukupuoli
● miehet
● naiset

Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, % Perusopetuksen 8.-9. luokkalaista

Raisio sukupuolijakauma (2023)

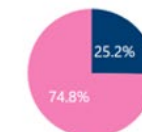

● Pojat
● Tytöt

Kokenut kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta, % 8. 9. luokkalaista

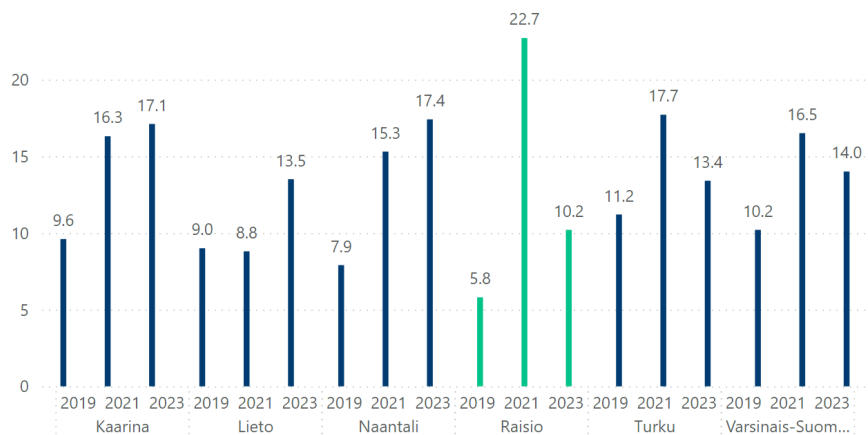

Raisio sukupuolijakauma (2023)

● Pojat
● Tytöt

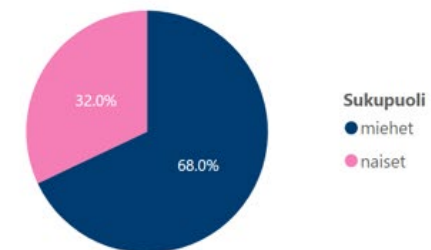
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1.-2. luokkalaisista

Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

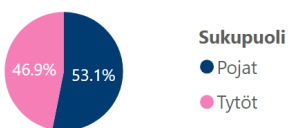
Raisio sukupuolijakauma (2023)

Helppo päästä koulun terveydenhoitajan vastaanotolle, % lukion 1.-2. luokkalaisista

Raisio sukupuolijakauma (2023)

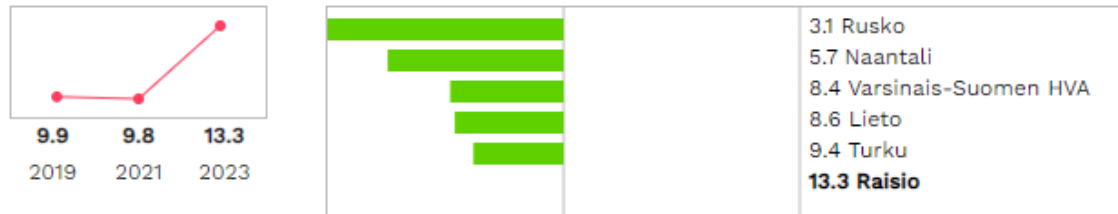

Lukion 1. ja 2.vuoden opiskelijoiden osalta muutokset monen asian suhteen ovat olleet positiivisia. Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus oli 22,7 % vuonna 2021 ja vuonna 2023 se oli 10,2 % lukion 1.-2.luokkalaisista. Huomioitavaa on kuitenkin, että noin 10 % kokee edelleen yksinäisyyttä, joka tulee huomioida toimenpiteissä.

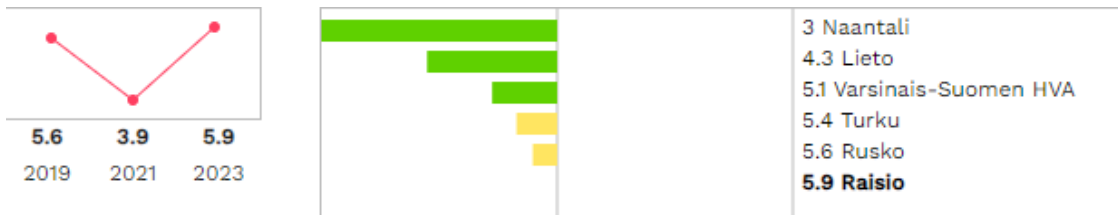
Positiivista on huomio myös resurssien osalta. 86 % kokee, että on mm. helppo päästä koulun terveydenhoitajan vastaanotolle, kun on tarvetta.

Lukion 1. ja 2. luokkalaisista 28,9 % koki vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana vuoden 2023 kouluterveyskyselyiden mukaan, joka oli positiivinen nousu edelliseen mittaukseen. Vuonna 2021 määrä oli 26,2 %.

8. ja 9.luokkalaisten huumekekoilut ovat lisääntyneet. Tämän ikäisistä on kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran 13,3 % raisiolaisista 8. ja 9. luokkalaista, joka on Raision verrokkikuntia suurempi määrä. Vuonna 2019 kokeilujen määrä oli 9,9 %, joten kasvu on tapahtunut nopeasti vain parin vuoden aikana.

Rahapelejä viikoittain pelaa 5,9 % raisiolaisista 8. ja 9.luokkalaista nuorista, kun sama luku vuonna 2021 oli vain 3,9 %. Nämä molemmat luvut ovat Raisiossa myös koko hyvinvointialueen lukua korkeammat.

Päihdetilannekyselyyn vastanneet raisiolaiset kokevat, että päihteitä käytetään Raisiossa liikaa. Aikuisille suunnattuun kyselyyn vastanneista 46 % kokee alkoholin, 53 % tupakka- ja nikotiinituotteiden, 39 % muiden päihteiden ja 22 % rahapelien käytön olevan liiallista. Nuoret eivät kuitenkaan koe päihteiden käyttöä liialliseksi yhtä usein kuin aikuiset.

”Kertoa enemmän päihteiden käytön haitoista, ja kysellä enemmän miten nuorilla menee.”

”Jo kakkosluokkalaisten pitäisi varovaisesti opettaa ettei niitä saa käyttää.”

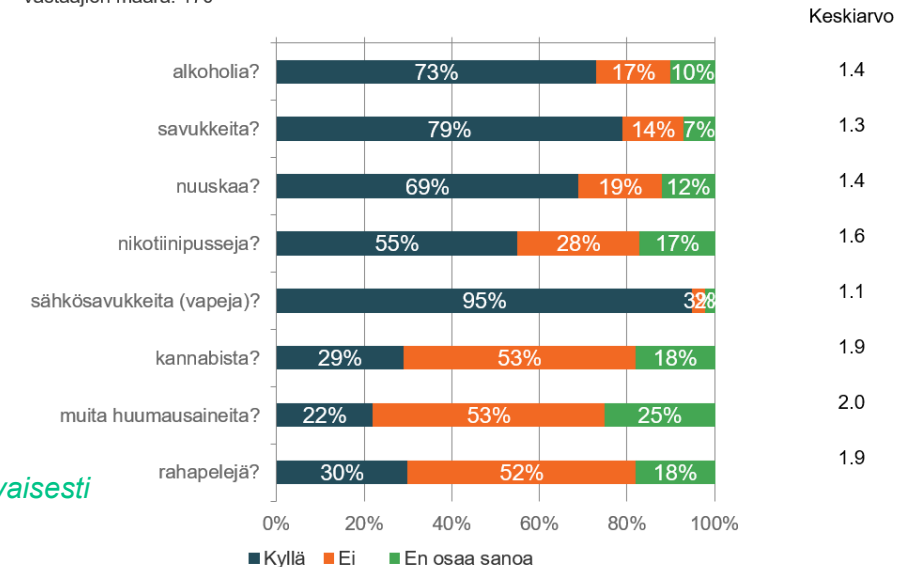
”Vanhempien pitäisi tietää asioista. Lisää aktiviteetteja.” *”Aikuisen ei kuuluisi käyttää päihteitä lasten seurassa.”*

Kyselyyn vastanneet aikuiset ovat huolissaan nuorten päihteiden käytöstä. Neljä viidestä aikuiselle suunnattuun kyselyyn vastanneesta on havainnut Raisiossa tupakointia (86 %) tai sähkösavukkeiden käyttöä (82 %) alaikäisten keskuudessa. Alaikäisistä vastaajista tupakointia on havainnut 73 % vastaajista ja sähkösavukkeiden käyttöä jopa 95 %. Luvut ovat Varsinais-Suomen keskiarvoa korkeampia, mutta yhdensuuntaisia.

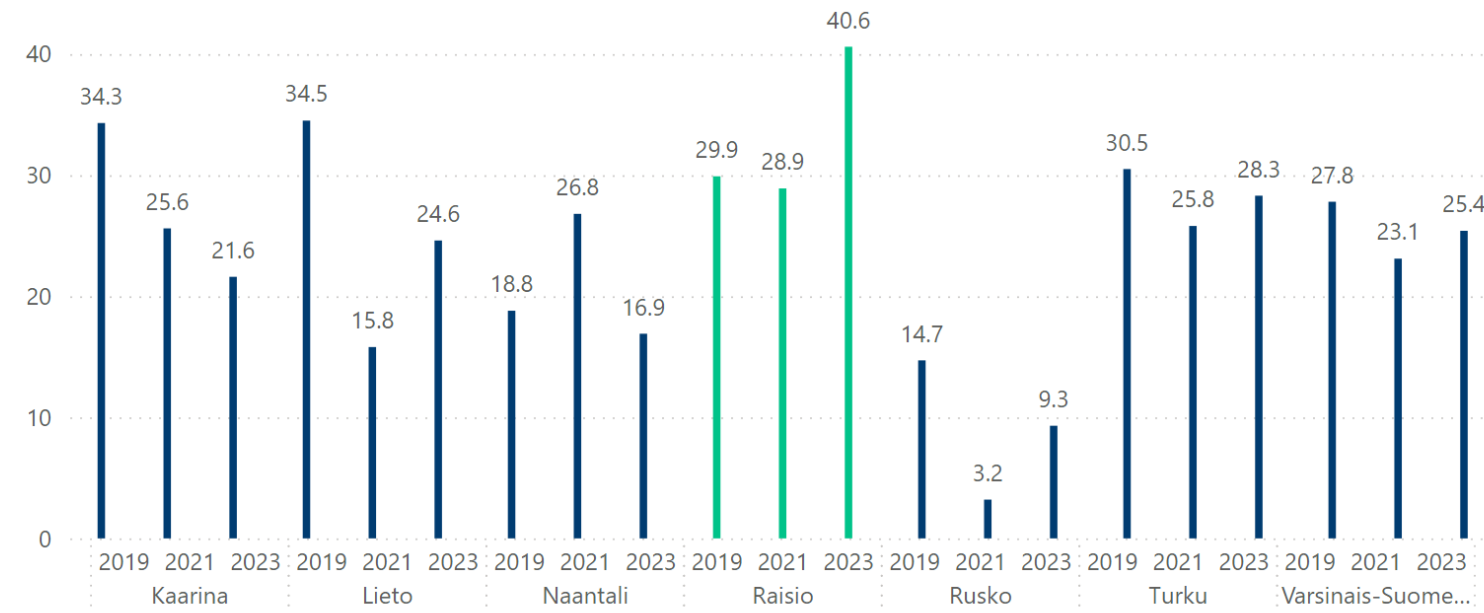
Ilmiönä sähkötupakointi eli Vapettaminen on yleistynyt entisestään nuorten keskuudessa, ja tämä näkyy Raision tuloksissa. Sähkötupakointi myös kiinnostaa yhä nuorempia, joka on nähtävissä vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tuloksissa. Muita päihteitä, kuten alkoholia, nuuskaa ja nikotiinipusseja käytetään edelleen myös raisiolaisnuorten keskuudessa.

Oletko nähnyt, että alaikäiset olisivat asuinkunnassasi käyttäneet viimeisen 12 kuukauden aikana

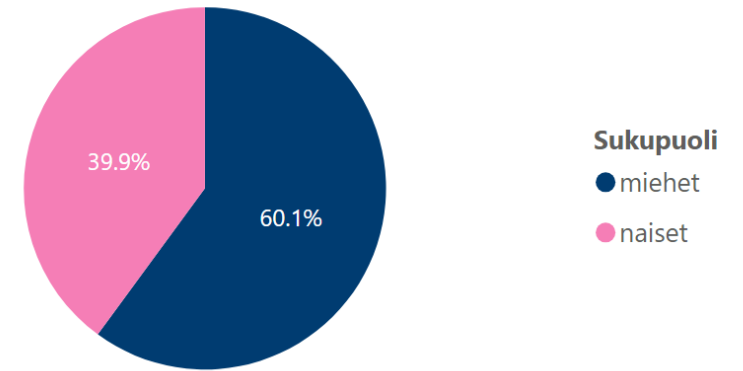
Vastaajien määrä: 170

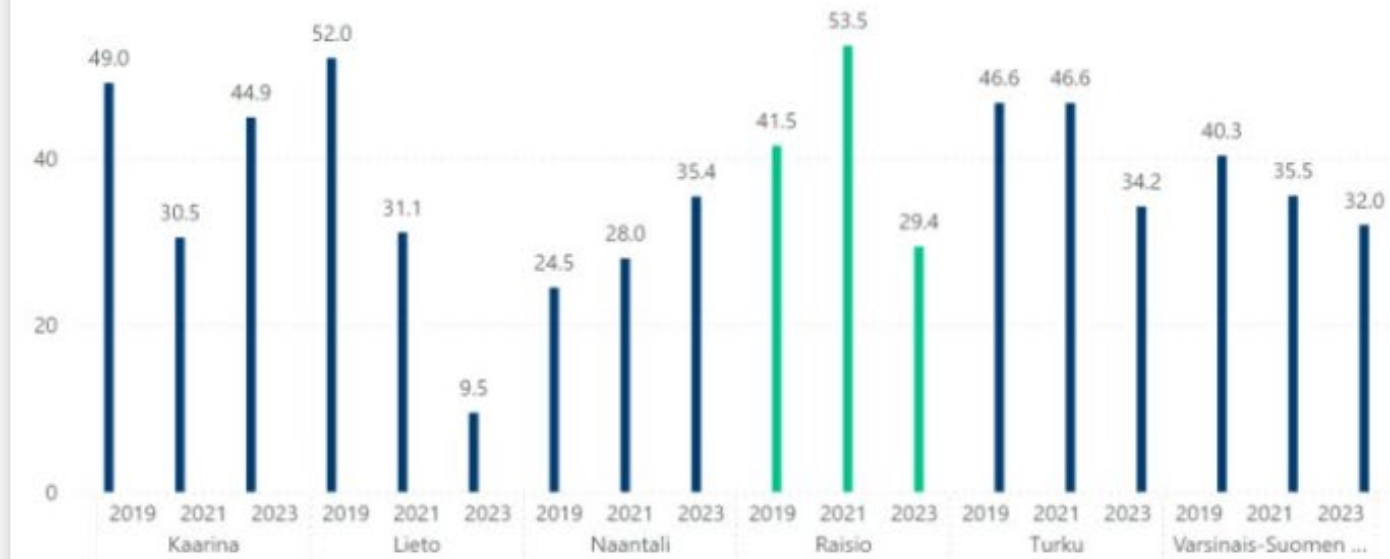
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Raisio sukupuolijakauma (2023)

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

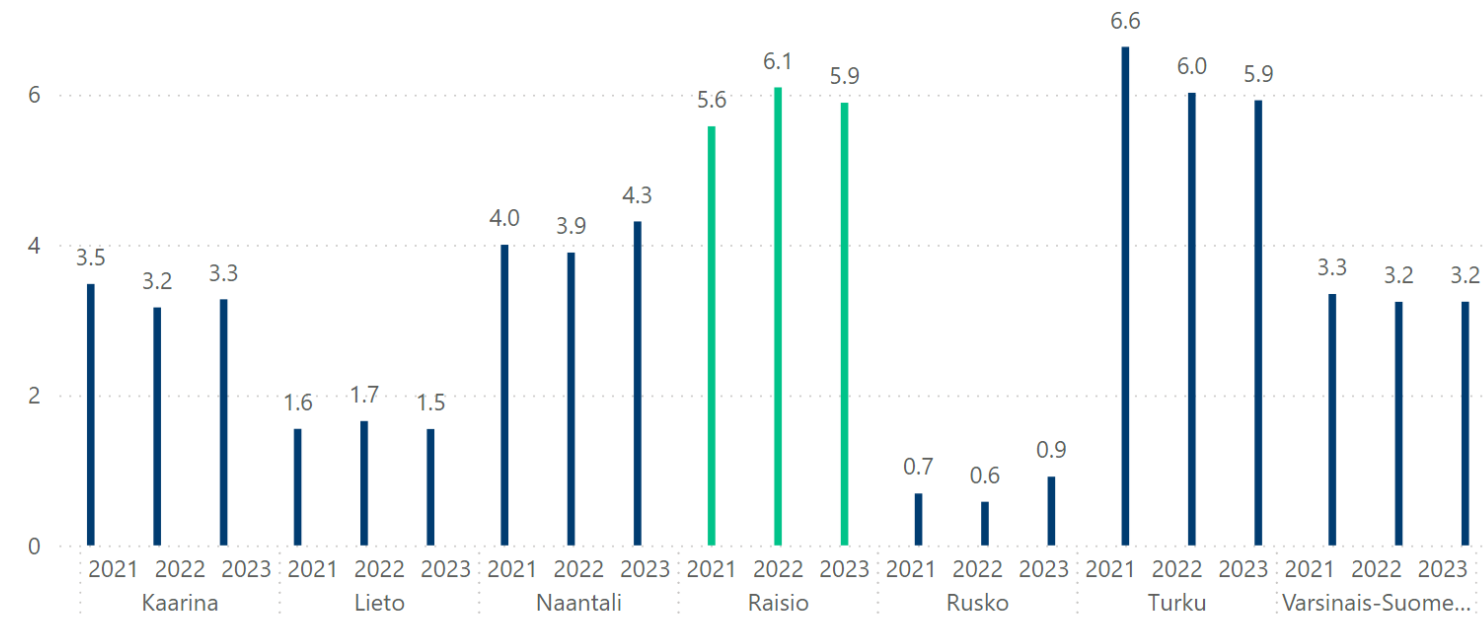
Raisio sukupuolijakauma (2023)

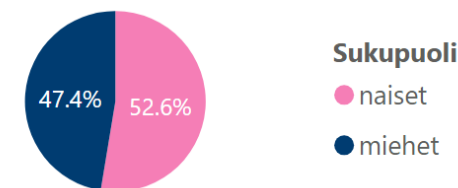
Nuorten huumeekokeilut varsinkin yläkouluikäisten osalta on lisääntynyt merkittävästi. Viimeisten kouluterveyskyselyiden välissä laittomia huumeita ainakin kerran kokeilleiden 8.-9.luokkalaisten määrä on noussut vuoden 2021 luvusta (28,9 %) huomattavasti. Vuonna 2023 sama luku oli 40.6 %. Tämä kertoo osaksi siitä, miten saatavuus on helpottunut.

Päihteiden käytön kokonaistilanne vaatii ehkäisevän päihdetyön moniammatillisen ja verkostollisen yhteistyön vahvistamista sekä vaikuttavaksi arvioitujen toimintamallien hyödyntämistä entistä laajemmin kaikkien ikäryhmien osalta ja arjen toimintaympäristöissä. Tästä esimerkkinä THL:n arvioima Pakka-toimintamalli, joka vahvistaa myös yhteistyörakenteita ehkäisevässä päihdetyössä

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

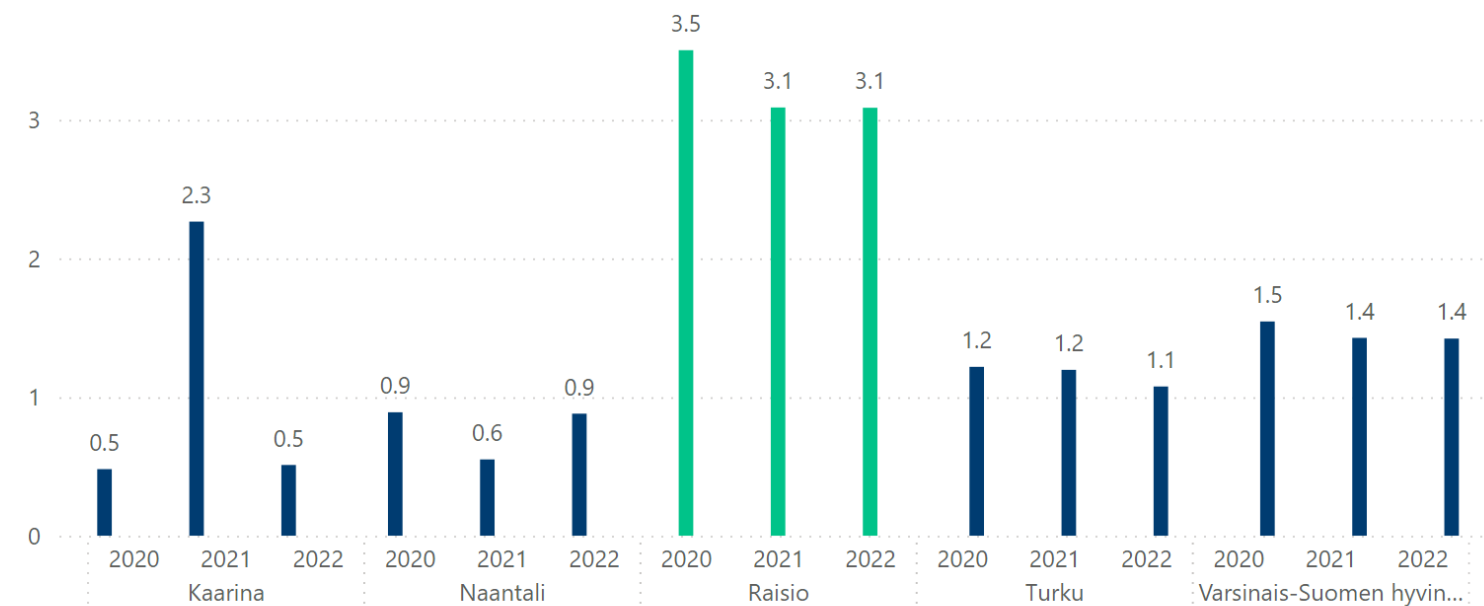
Raisio sukupuolijakauma (2023)

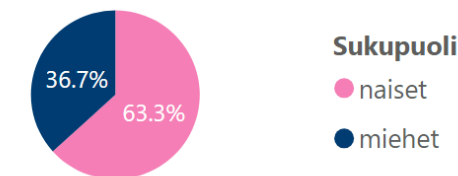
Vuonna 12 %:sta alle 18-vuotiaasta lapsesta oli tehty lastensuojeluilmoitus. Luku kasvoi 8,1 % edellisvuoteen nähden. Samana vuonna 18-vuotiaita tai nuorempia oli 18,6 % väestöstä, kun Varsinais-Suomessa osuus oli 17,2 %.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen alle 18-vuotiaitten lasten määrä on kuitenkin ollut laskussa vuoteen 2022 verrattuna. Vuonna 2022 luku oli 6,1 % vastaavan ikäisistä, kun vuonna 2023 sama luku oli 5,9 % saman ikäisistä.

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

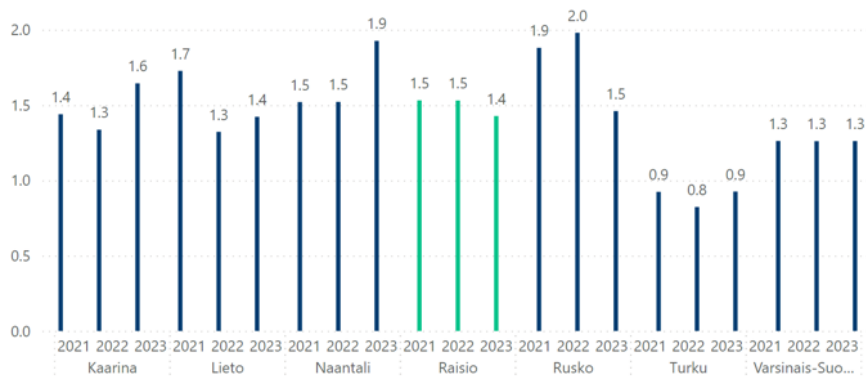
Raisio sukupuolijakauma (2022)

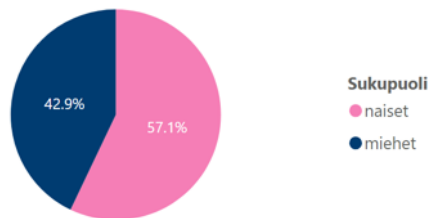
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen alle 18-24-vuotiaiden määrä pysynyt samalla tasolla 3,1 % vastaavan ikäisistä vuosien 2021 ja 2022 aikana, jotka ovat uusimmat tiedot.

Nämä lastensuojelun indikaattorit ovat hyvinvointialueen indikaattoreita mutta antavat myös tilannekuvaa kunnan näkökulmasta. Tämän vuoksi nämä on myös nostettu tähän raportointiin mukaan.

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Raisio sukupuoli-jakauma (2023)

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 16-24-vuotiaiden raisiolaisten osuus on hieman laskenut 1,5 % -> 1,4 % vastaavan ikäisestä väestöstä mutta koulutuksen ulkopuolelle jäävien osuus 17-24-vuotiaista nuorista on noussut ja se oli 10,4 % vuonna 2023, kun koko maan keskiarvo oli 8,2 %. Myös nuorisotyöttömyys on lisääntynyt ja vuonna 2024 nuorisotyöttömiä oli 12,3 % 18-24-vuotiaasta työvoimasta, tämän on alueellista keskiarvoa hieman korkeampi mutta koko maan keskiarvio alempi (13,2 %). Alla Raisio luvut verrattuna alueellisiin ja koko maan lukuihin.

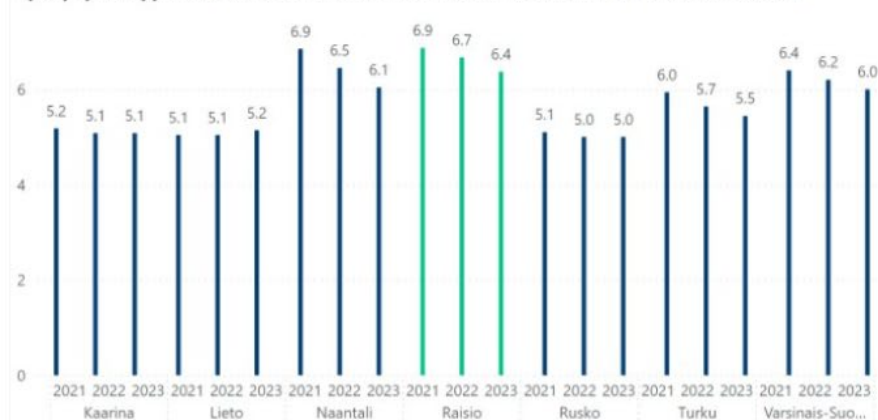
Peruskoulun jälkeistä koulutuspaikkaa vaille jäämistä ja sitä myöten koulutuksellista eriarvoistumista ja syrjäytymistä voidaan ehkäistä oppisopimuskoulutuksen, työpajatoiminnan ja nuorten yrittäjyyspajojen sekä etsivän nuorisotyön avulla sekä takaamalla riittävä määrä aloituspaikkoja sekä joustavia opiskelumahdollisuuksia. Koulutuksen keskeyttämistä voidaan ehkäistä toimivalla opiskeluhoollolla, esimerkiksi puuttamalla koulukiusaamiseen ja poissaoloihin. Raision nuorisotyön palveluiden saatavuus vuonna 2023 on kuvattu viereisessä taulukossa (Nuorisotilastot.fi). Samoin tiiviimmällä ja moniammatillisella yhteistyöllä työllisyyspalveluiden kanssa on merkittävä rooli esim. liikunta- ja elintapaohjauksen, mielen hyvinvoinnin ja ehkäisevän päihdetyön teemoista. Osallisuuden ja merkityksellisyyden kokeminen ovat tässä ytimessä.

Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023	2024
Koko maa	miehet	16,9	13,6	14,0	16,0
	naiset	11,1	9,0	8,9	10,4
	yhteensä	14,0	11,3	11,5	13,2
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	miehet	15,1	12,5	12,4	15,1
	naiset	9,6	8,0	7,5	9,4
	yhteensä	12,2	10,2	9,9	12,1
Raisio	miehet	17,4	13,0	12,1	15,2
	naiset	10,1	8,1	7,2	9,0
	yhteensä	13,8	10,8	9,8	12,3

Palveluiden saatavuus: Raisio, 2023

Palveluryhmä	Palvelu	%
Avoin nuorisotyö / yhteisöllinen nuorisotyö	Avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta	100%
	Digitaalinen nuorisotyö / verkkonuorisotyö	0%
	Kansainvälinen nuorisotyö	100%
	Leiritoiminta	100%
	Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet	0%
	Nuorisotoimen tukema nuorten kesätyöllistäminen	100%
	Nuorten tieto- ja neuvontatyö	0%
	Tilat nuorten omaehtoiseen toimintaan	100%
Kohdennettu ja erityisnuorisotyö	Etsivä nuorisotyö	100%
	Katutyö tai jalkautuva nuorisotyö	100%
	Nuorten työpajatoiminta	100%
	Ohjaamon palvelut	0%
	Pienryhmätoiminta	100%
Nuorisotyö koulussa	Nuorisotyö peruskouluissa	100%
	Nuorisotyö peruskoulun ja toisen asteen nivelvaihees..	0%
	Nuorisotyö toisen asteen oppilaitoksissa	100%
Nuorten kansalaistoiminnan tukipalvelut	Nuorisojärjestöjen tukipalvelut	0%
	Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut	0%

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Raisio sukupuolijakauma (2023)

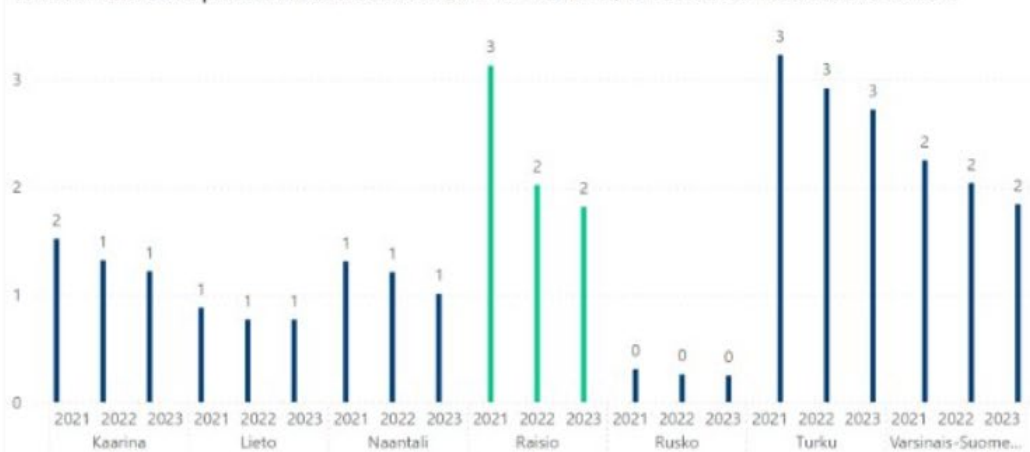

Työkyvyttömyyseläkettä saavien 25-64-vuotiaiden määrä on laskenut vuodesta 2021 alkaen, ja vuonna 2023 luku oli 6,4 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Tämä on ollut sama suuntaus myös alueellisesti ja koko maan osalta mutta Raision luku on vielä kuitenkin alueellista ja koko maan lukua hieman korkeampi (Kts. alla oleva taulukko).

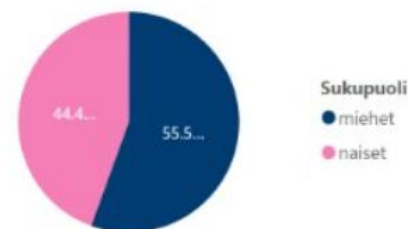
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64-vuotiaiden määrä on taas laskenut, joka on hyvä asia. Pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä mittaa paremmin todellista köyhyyttä kuin kaikkien toimeentulotukiasiakkaiden osuus väestöstä. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden kohdalta korostuu myös kasautuva syrjäytymisriski, mihin liittyvät ilmiöinä niin pitkäaikaistyöttömyys kuin kotitalouden jäsenten ylisukupolvisen syrjäytymisen riski.

Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Koko maa	miehet	6,2	6,0	5,9
	naiset	6,4	6,2	6,1
	yhteensä	6,3	6,1	6,0
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	miehet	6,0	5,9	5,7
	naiset	6,7	6,5	6,3
	yhteensä	6,4	6,2	6,0
Raisio	miehet	6,3	6,1	5,8
	naiset	7,2	7,1	6,7
	yhteensä	6,8	6,6	6,3

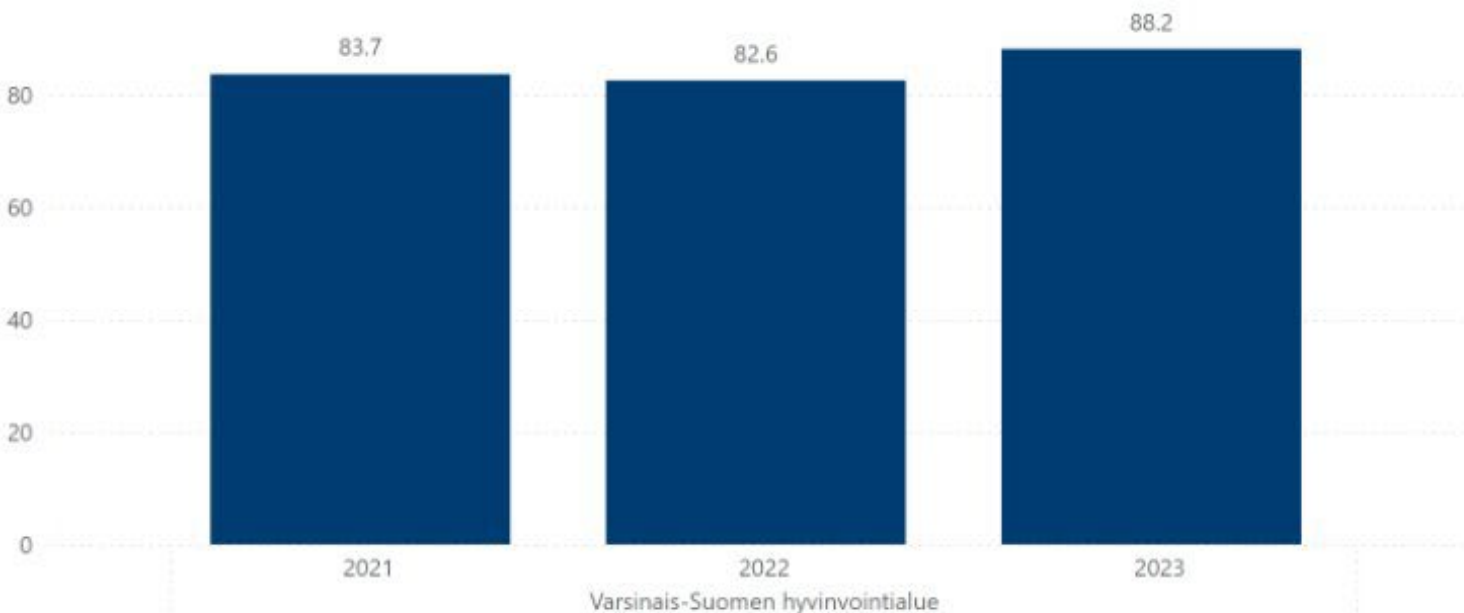
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Raisio sukupuolijakauma (2023)

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 18-24-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

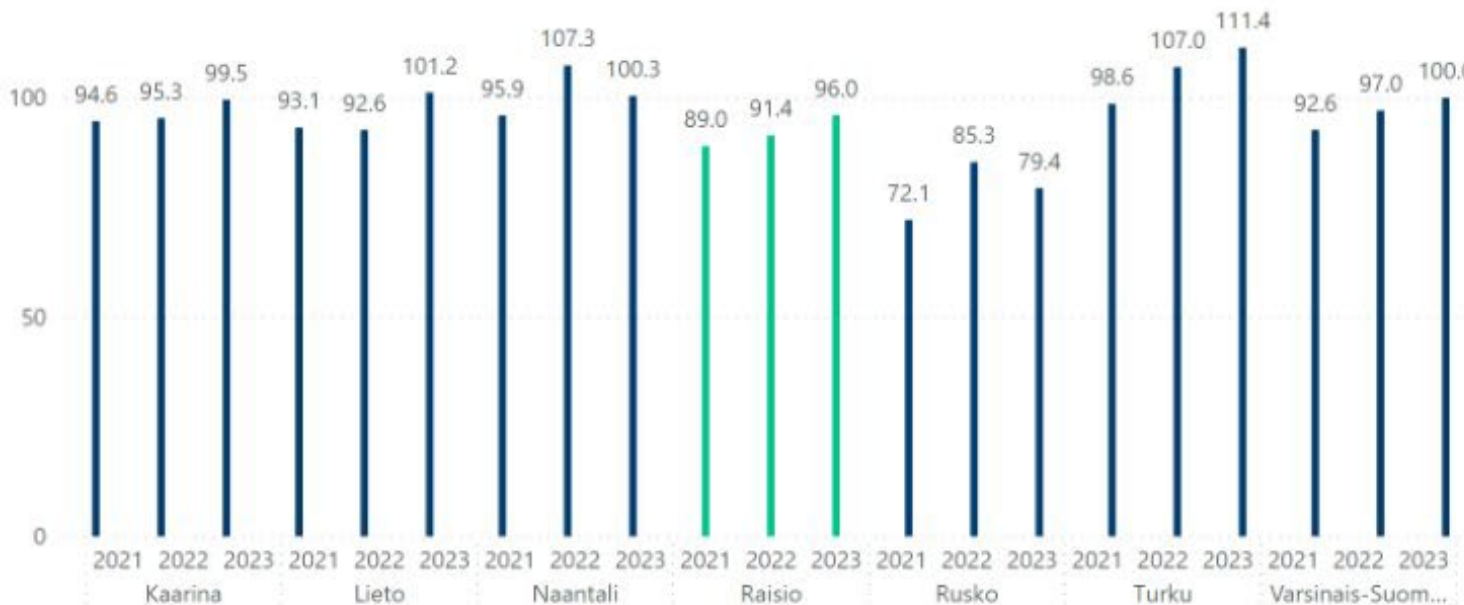

Raisio sukupuolijakauma (2023)

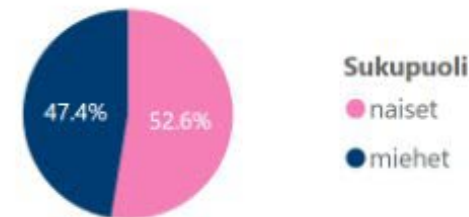

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 18-24 –vuotiaiden työkäisten osuus on noussut. Vuonna 2022 luku oli 82,6 kun vuonna 2023 sama luku oli 88,2. Tässä on huomioitavaa varsinkin naisten osuus. Tilannekuva kertoo nuorten työkäisten kuormituksesta ja jaksamisesta. Tämä tulee huomioida laajalajaisena yhteistyönä ja toimenpiteinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25-64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

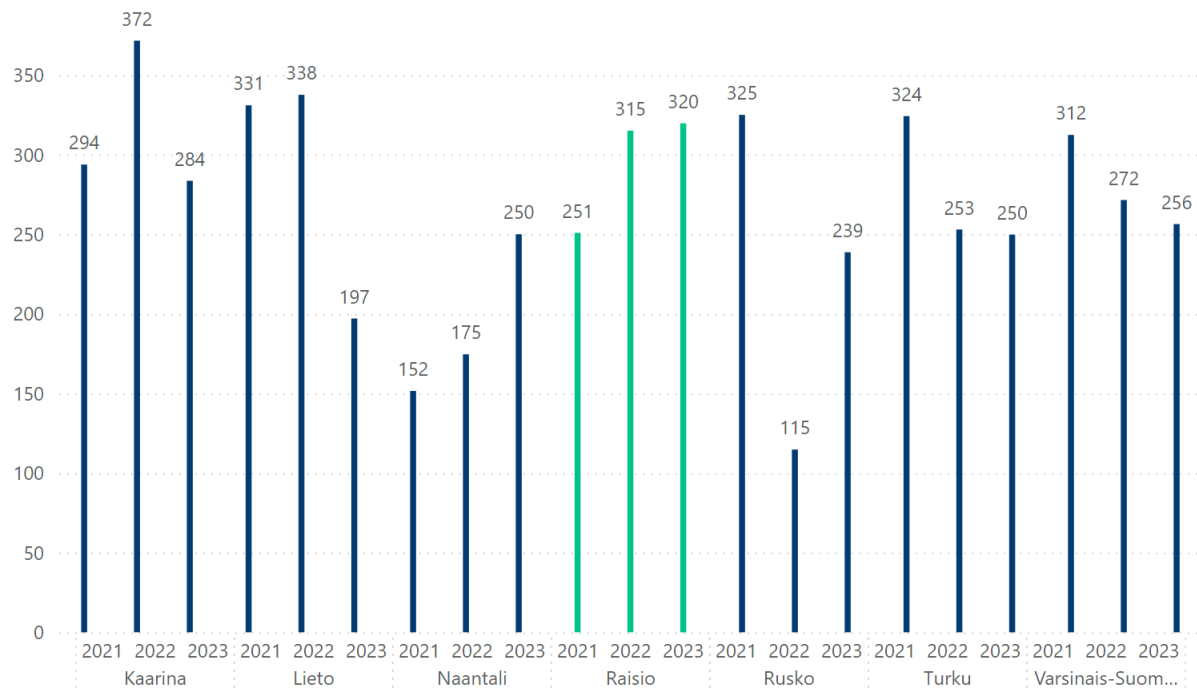
Raisio sukupuolijakauma (2023)

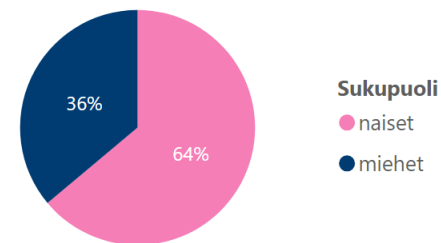
Samoin mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25-64 –vuotiaiden työkäisten osuus on noussut joka vuosi, ja tässä on huomioitavaa varsinkin naisten osuus. Tämä tilannekuva kertoo myös siitä, että osa niin työkäisistä vanhemmista kuin työssä olevista asiantuntijoista ovat mukana tilastoissa. Tilannekuva on samaa niin alueellisesti kuin koko maassa.

Työkäiset huolehtivat niin lapsista, nuorista, ikäihmisistä kuin taloudesta, joten mielen hyvinvoinnin haasteiden kohdalla toimenpiteissä tulee kiinnittää huomiota myös työkäisten jaksamiseen ja hyvinvointiin, jotta voimme tukea muita ikäryhmiä ja kantokyky kestää. Koko kylä kasvattaa ja hoivaa ajatuksella.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65-vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

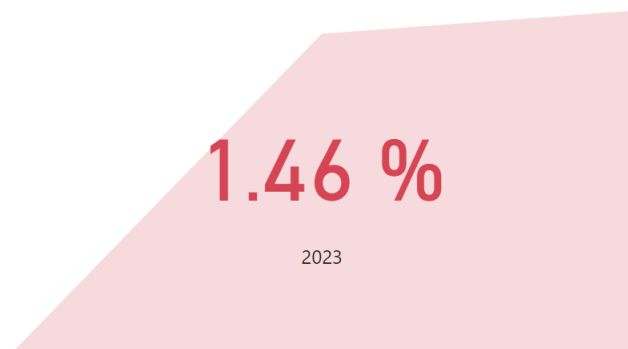
Sukupuolijakauma Raisiossa (2023)

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65-vuotta täyttäneillä on ollut nousussa vuodesta 2021 alkaen. Vuonna 2021 määrä oli 251 ja vuonna 2023 määrä oli 320 65-vuotta täyttäneitä/ 10 000 vastaavan ikäisestä.

Tämä on kuntien HYTE-kertoimen laskennassa käytettävä indikaattori, johon pystymme vaikuttamaan niin kunnan palveluissa, olosuhteiden mahdollistamisella kuin vahvalla yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa. Ehkäiseviä toimenpiteitä ovat mm. esteettömyyden edistäminen, katujen kunnossapito, liukuesteiden jakaminen, järjestämällä tasapaino- ja voimaharjoittelua, joka on yksi vaikuttavin keino kaatumisten ja sitä kautta lonkkamurtumisten ehkäisyssä.

Muutostrendi Raisiossa

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori info ind. 5308	Varsinais-Suomen hyvinvointialue					
	Kaarina	Lieto	Naantali	Raisio	Rusko	Turku
	59	45	36	41	53	50
	51	100	100	24	59	100
	37	49	100	100	100	31
	56	69	25	54	61	39
	39	37	29	44	100	26
	53	47	37	43	65	40

Elintavat

Ylipaino

Lähes viidennes Varsinais-Suomen 65 vuotta täyttäneistä on ylipainoisia.

Päivittäin tupakoivat

Varsinais-Suomessa päivittäin tupakoivien 75 vuotta täyttäneiden osuus on korkeampi kuin tupakoivien osuus koko Suomessa.

Alkoholia liikaa käyttävät

Yli viidennes Varsinais-Suomen 75 vuotta täyttäneistä käyttää liikaa alkoholia. Alkoholia liikaa käyttäneiden osuus on korkeampi kuin koko Suomessa.

Muistinsa huonoksi kokevat

lökkäiden henkilöiden toimintakyvyn tärkeä ulottuvuus on muisti- ja ajattelutoiminnot. Muistinsa huonoksi kokemisella on yhteys itsenäisesti asumisen edellytyksiin.

Varhan alueella muistinsa huonoksi koki 4,8 % 75 vuotta täyttäneistä. Koko Suomessa muistinsa huonoksi koki 6,8 % vastaavan ikäisestä väestöstä.

Vuosi 2022

Ylipainoiset (kehon painoindeksi BMI \geq 30 kg/m²), 65 v. täyttäneet, %

Varsinais-Suomi: 19,8

Koko Suomi: 20,8

Päivittäin tupakoivat, 75 v. täyttäneet, %

Varsinais-Suomi: 3,6

Koko Suomi: 3,0

Alkoholia liikaa käyttävät, 75 v. täyttäneet, %

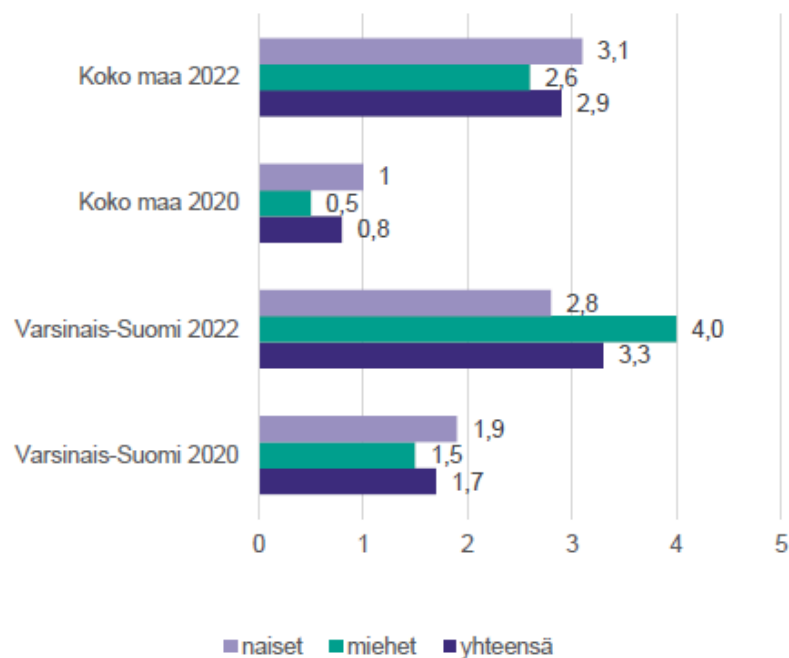
Varsinais-Suomi: 22,0

Koko Suomi: 19,6

Lähisuhdeväkivalta

Suomalaisista 16-74-vuotiaista jopa 75% on kokenut henkistä, fyysistä tai seksuaalista lähisuhdeväkivaltaa ainakin kerran elämässään. Henkistä väkivaltaa parisuhteissaan elämänsä aikana on kokenut 49% naisista ja 41% miehistä. Etenkin naiset kokevat vakavaa ja jatkuvaa väkivaltaa Vuonna 2022 lähisuhdeväkivaltaa koko Varsinais-Suomessa +75 –vuotiaista 4% miehistä ja 2,8% naisista, kun vastaavat luvut vuonna 2020 olivat 1,5% miehistä ja 1,9% naisista. Sekä naisten että miesten lähisuhdeväkivallan kokemus on lisääntynyt ja erityisesti miesten kokema väkivalta.

Lähisuhdeväkivallan tai -uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus + 75-vuotiaat

Päihteet

Syksyllä 2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varha ja Raision kaupunki toteuttivat päihdetilannekyselyn. Päihdetilannekyselyllä kartoitettiin havaintoja ja mielipiteitä eri päihteiden käytöstä, päihdehaittojen ehkäisystä ja ehkäisevästä päihdetyöstä. Päihteillä tarkoitetaan tässä yhteydessä niin alkoholia, huumeita, tupakkatuotteita kuten tupakkaa, nuuskaa ja sähkösavukkeita. Lisäksi saman lain perusteella kysyttiin myös mielipiteitä ja näkemyksiä haitallisen rahapelaamisen ehkäisemiseksi. Päihdetilannekysely kohdennettiin niin nuorille kuin aikuisille. Tiedonkeruusta ja –käsittelystä vastasi Varsinais-Suomen hyvinvointialue eli Varha. Päihdetilannekysely toteutettiin viimeksi vuonna 2021.

Aikuisten kyselyyn vastasi 70 henkilöä, joista 11 henkilöä oli yli 65-vuotta. Ikääntyneiden vastausmäärä jäi selkeästi vähäisemmäksi kuin vuonna 2021. Tiedonkeruuta – ja tapoja tulee kehittää Raisiossa saavutettavammaksi ikääntyneen väestön näkökulmasta, jotta tilannekuvaa ikääntyneiden osalta saadaan jatkossa paremmin.

Yleisesti vastauksissa nousi muun muassa, että päihteitä käytetään Raisiossa liikaa, ja viimeisen vuoden aikana kyselyyn vastanneista raisiolaisista lähes puolet on pelännyt päihtynyttä henkilöä kadulla. Aikuisten kyselyyn vastanneista 46 % kokee alkoholin, 53 % tupakka- ja nikotiinituotteiden, 39 % muiden päihteiden ja 22 % rahapelien käytön olevan liiallista. Huolta aiheuttaa myös läheisten päihteidenkäyttö. Yli kolmannes aikuisten kyselyyn vastanneista on ollut viimeisen 12 kuukauden aikana huolissaan läheisensä alkoholinkäytöstä ja lähes kolmannes tupakka- ja nikotiinituotteiden käytöstä.

Kyselyä on hyödynnetty myös ehkäisevän päihdetyön suunnittelussa niin alueellisesti kuin paikallisesti. Nykyisellään ehkäisevä päihdetyö koetaan Raisiossa melko vieraaksi. Vain 12 prosenttia aikuisten kyselyyn vastaajista kertoo ehkäisevän päihdetyön olevan itselleen tuttua. Tietoisuuden lisääminen vaatii siis erillisiä toimenpiteitä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

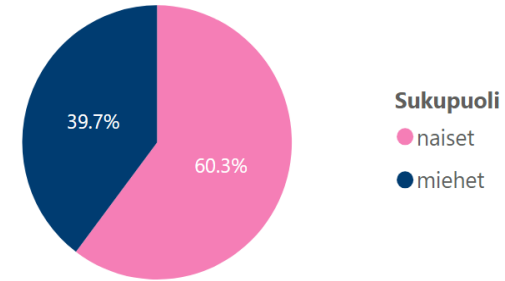

Psykoosi on vaikea-asteinen mielenterveyden häiriö ja sen hoitoon määrättävät lääkkeet kuuluvat 100% erityiskorvausryhmään. Erityiskorvattiin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden prosentuaalista määrää vastaavan ikäisestä väestöstä kuvaava indikaattori osoittaa, että Raisiossa 1,8% ikääntyneistä ovat oikeutettuja lääkitykseen. Raision luku on verrokkikuntien kanssa saman suuntainen ja alhaisempi Varsinais-Suomen hyvinvointialueeseen nähden.

Tämä indikaattori osoittaa epäsuorasti vaikeaa mielenterveysongelmaisuuksien määrää ikääntyneiden osalta myös Raisiossa. Osa psykoosipotilaista on kuitenkin pitkäaikaisessa laitoshoidossa eikä sen vuoksi välttämättä sairausvakuutuksen tuen piirissä.

Hyvä mielenterveys on jokaisen ihmisen oikeus sekä mielen hyvinvointi on osa myös hyvää ikääntymistä. Kaikilla tulisi olla mahdollisuus ikääntyä arvokkaasti, nauttia elämästä, olla osallinen, tehdä päätöksiä ja vaikuttaa omana itsenä sekä saada tukea ja apua, kun sille on tarvetta. Kansallisesti mielen hyvinvointi on 65–74-vuotiailla varsin hyvällä tasolla, mutta erityisesti tätä vanhempien eli yli 75-vuotiaan mielen hyvinvointiin tulee kiinnittää huomiota. Hyvän mielenterveyden tukeminen auttaa ikääntyneitä elämään niin aktiivista, laadukasta kuin tervettä elämää, koska hyvällä mielenterveydellä vahvistetaan sekä fyysistä, psyykkistä että sosiaalista toimintakykyä.

Raisiolaisten sukupuolijakauma (2023)

Terveen ja laadukkaan elämän mahdollistumisella vähennetään mielenterveysongelmia sekä muistihäiriöitä ja niistä aiheutuvia kuluja.

Vuorovaikutus toisten ihmisten kanssa katsotaan olevan yksi tärkeä asia ikääntyneen väestön mielenterveyden ylläpitämisessä. Ikääntyneille on myös tärkeää, että on edelleen mahdollisuus toteuttaa seksuaalisia tarpeita.

Ikääntyneiden mielenterveyden edistämiseen tähtäviä toimenpiteitä, joita voidaan kunnan toimissa ja vahvassa yhteistyössä niin Varhan kuin muiden sidosryhmien kuten järjestöjen ja seurakunnan kanssa toteuttaa ovat muun muassa terveiden elämäntapojen edistäminen, fyysisen aktiivisuuden sekä liikunnan mahdollistaminen, myönteisten ihmissuhteiden vahvistaminen, yhteisöllisen osallistumisen vahvistaminen, oppimisen ja opiskelun sekä luovan toiminnan mahdollisuudet.

Lisäksi muun muassa mielenterveyden ongelmien varhainen havaitseminen perusterveydenhuollossa, kaltoin kohtelun ehkäisy ja varhain puuttuminen asumis- ja hoivapalveluissa sekä sosiaali- ja terveystaluuissa, sekä turvallisen ja riippumattoman elämän mahdollistaminen kuten tekniset sovellukset kotiin, kotipalvelut ja -hoito sekä edulliset asumiskustannukset edistävät hyvää mielenterveyttä.

Lähteet: Sotkanet. THL julkaisu (2023) Ikääntyneiden mielen hyvinvoinnin nykytila Suomessa. THL Ikääntyneiden mielen hyvinvointi verkkosivusto (päivitetty 5.12.2023)

Yksinäisyys ja elämänlaatu

Yksinäisyys

Yksinäisyyteen vaikuttavat useat ulkoiset tekijät, kuten puutteet sosiaalisissa suhteissa sekä oma toimintakyky.

Yksinäisyys voi heikentää terveydentilaa.

Itsensä yksinäiseksi kokevat 75 v. täyttäneet, %

Varsinais-Suomi

- Vuosi 2022: 9,5
- Vuosi 2021: 12,8

Koko Suomi

- Vuosi 2022: 12,0
- Vuosi 2021: 13,2

Itsensä yksinäiseksi kokevat 65 v. täyttäneet, %

Varsinais-Suomi

- Vuosi 2022: 9,1
- Vuosi 2021: 9,6

Koko Suomi

- Vuosi 2022: 9,9
- Vuosi 2021: 9,3

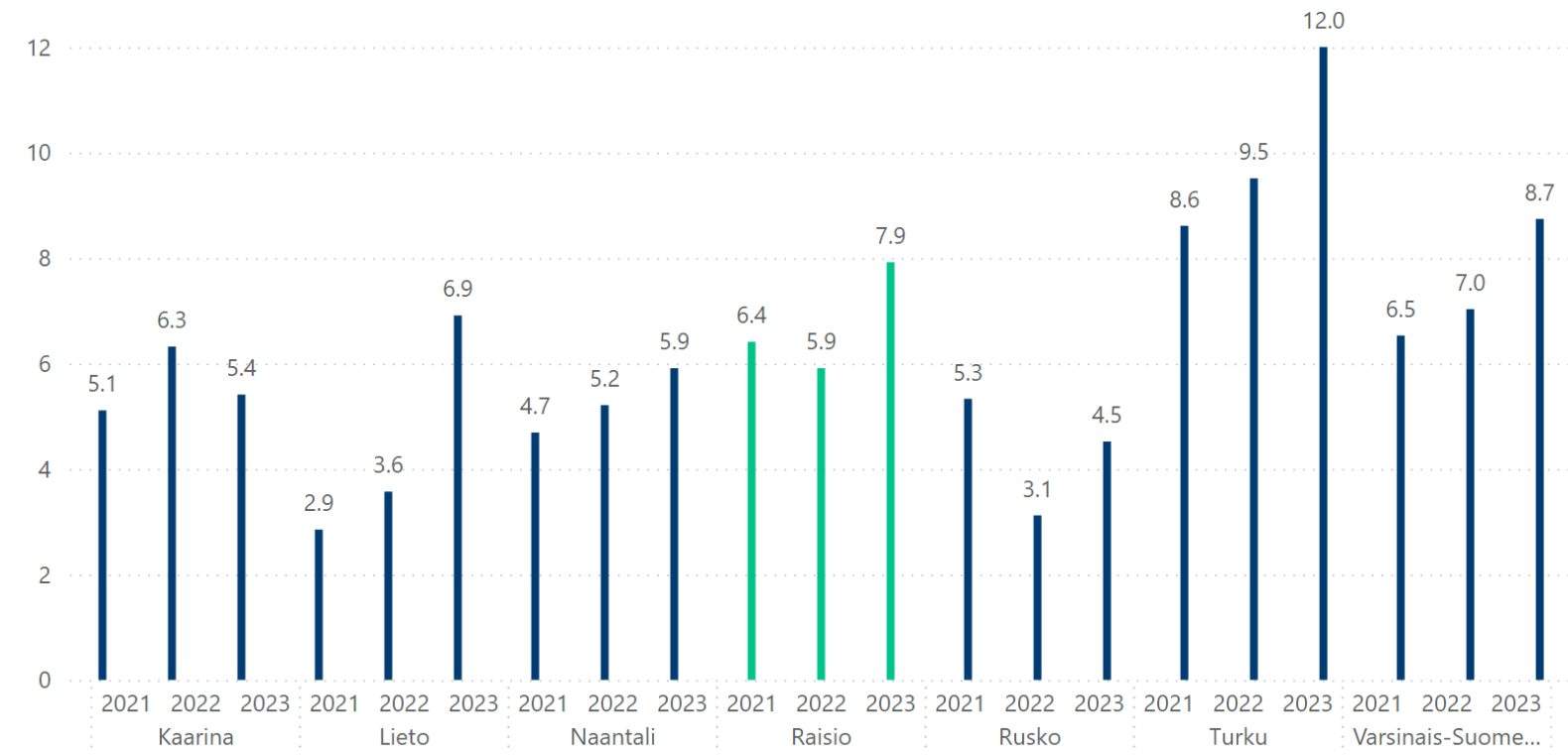
Elämänlaatu

Elämänlaatua arvioidaan neljällä ulottuvuudella: fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja ympäristö.

Varsinais-Suomessa

- 65 v. täyttäneet: elämänlaatunsa hyväksi kokevien osuus oli v. 2022 pienempi kuin vuonna 2020 ja osuus oli pienempi kuin koko Suomessa.
- 75 v. täyttäneet: elämänlaatunsa hyväksi kokeneiden osuus oli hieman kasvanut vuodesta 2020 ja osuus oli koko maan Suomen osuutta suurempi.

Poliisiin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Muutostrendi 2021-2023

Poliisille tietoon tulleiden henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä on viime vuosina kasvanut. Tällä on vaikutusta eri ikäisten arjen turvallisuuden kokemukseen, ja vaatii moniammatillista yhteistyötä ja toimenpiteitä arjen toimintaympäristöissä.

7.9
2022: 5.9 (+34.01%)